

HELENA KNIFIĆ SCHAPS

**ANTE GLAVIČIĆ I PUČKA GRADNJA OKOLICE SENJA I
VELEBITA U SENJSKIM ZBORNICIMA I – XXIX**

.... za jedan pasaj u pasaju i odsjaju baštine na izdisaju

Helena Knifić Schaps
ARH PROJEKT d.o.o. ZAGREB
Oboj 68
HR 10000 Zagreb
arhprojekt@inet.hr

UDK: 728.6(497.5 Senj)
39:72(234Velebit)
Izlaganje sa znanstvenog skupa
Ur.: 2013-12-16

Prof. Glavičić je sveobuhvatnim promišljanjem prostora svog prvenstvenog interesa – Senja i njegove okolice te Velebita – prisutnost čovjeka držao njegovim neodvojivim dijelom. Obilazeći te krajeve i ljude tijekom cijeloga radnog vijeka, želio je sačuvati sjećanje na način života i potaknuti zanimanje struke za još živa naselja, postojeće zgrade i način gradnje.

Gotovo 30-godišnja suradnja na području Senja i Velebita i otoka Cresa, rezultirala je sustavnim istraživanjem pučke gradnje za stanovanje i boravak ljudi na području Podbila i dijelova Sjevernog i Srednjeg Velebita (u razdoblju od 2000.do 2002. godine).

Obiđena su brojna naselja, lokve i bunari. Svakom su prilikom bilježena sjećanja rijetkog preostalog stanovništva o nekadašnjem načinu života i građenja te arhitektonski snimane zgrade zatečene u najizvornijem stanju.

Temeljem tih zajedničkih, te brojnih kasnijih obilazaka terena, nastala je knjiga autorice ovoga priloga *Velebit arhitektonski, Pučka gradnja u dijelovima Sjevernog i Srednjeg Velebita*, posvećena upravo profesoru Anti Glavičiću.

Ključne riječi: Ante Glavičić, Velebit, pučka gradnja, arhitektonske snimke

O profesoru Glavičiću, sasvim osobno

Svi Senjani vole svoj grad, a neki ga vole mjerljivo.

Ljubav Ante Glavičića prema Senju i krajevima svoga šireg zavičaja upravo je takva - mjerljiva rezultatima njegova rada.

U podnaslovu ovoga teksta dio je posvete koju mi je prof. Glavičić napisao 28. listopada 2000. na primjerku netom promovirane zbirke pjesama senjskog pjesnika Krešimira Stanišića *U pasaju*,¹ koja predstavlja upravo jedno takvo "mjerjenje ljubavi", ponosa i privrženosti tom istom zavičaju².

Suradnju s profesorom Glavičićem započela sam prije skoro 40 godina u vrijeme studija arhitekture u Zagrebu, kada sam tijekom 70-ih na njegov poziv sudjelovala u arheološkim istraživanjima, uglavnom na području Senja. Moji redoviti boravci u Velebitu kroz logorovanja i izlete izviđača od 60-ih do 80-ih prerasli su u tematske ekskurzije i obilaske koje je profesor Glavičić s interdisciplinarnim timom stručnjaka i znanstvenika pripremao i vodio u svojstvu ravnatelja Gradskog muzeja Senj.

Godine rada, dokumentirane u *Senjskom zborniku*, obuhvaćaju zajedničke obilaske Velebita i okolice Senja, istraživanja u Senju 70-ih i 80-ih godina, obilazak terena na području tadašnjeg Muzeja Cres – Lošinj te prvo sustavnije istraživanje pučke stambene gradnje u Sjevernom i Srednjem Velebitu.

Kakav je Ante Glavičić bio kao suradnik?

Prvenstveno ga se doživljavalo i cijenilo kao neprikosnoveni autoritet, poznavatelja prilika i zaljubljenika u svoj zavičaj. Imao je poseban način ophođenja s ljudima, što mogu posvjedočiti svi koji su ikada s njim hodali okolicom Senja ili Velebitom i posjećivali starosjedioce. Bio je precizan, točan i uglavnom dobro organiziran,³ s pripremljenim temama, kartama, dionicama puta, dnevnim zadatcima i pomno razrađenom logistikom, osobito što se tiče vode.

Oduvijek je volio raditi i družiti se s mladim i zainteresiranim ljudima, osobito na stručnim obilascima. Sve koji su to htjeli poticao je i motivirao za daljnji rad i istraživanja, pružajući svu moguću pomoć, od savjetodavne i organizacijske pa do mentorstva. Bilo je tu starijih osnovnoškolaca, gimnazijalaca, studenata, izviđača i još su se godinama poslije pričavale raznorazne dogodovštine.

¹ K. STANIŠIĆ, 2000.

² Cijela posveta je objavljena u *Senjskom zborniku* XXX., 2003., 661.

³ Ovo "uglavnom" odnosi se na brojne situacije za boravka u planini kad nismo znali gdje ćemo prespavati, ima li uopće ljudi i blaga na našem putu. Ali uvijek smo se nekako snašli.

Sl. 1. Ante Glavičić, negdje u Velebitu 2001. (foto: H. Knifić Schaps)

Prelazak profesora Glavičića iz Gradskog muzeja Senj u Muzej Cres-Lošinj⁴ odveo je i mene 1976. u mjesto Orlec na otoku Cresu, gdje sam po njegovoj preporuci arhitektonski snimila kamenu kućicu s prešom za masline i proizvodnju ulja (tzv. toš), što predstavlja početak moga zanimanja za pučku i marginalnu gradnju.

No, Senj i Velebit ostali su naša vječna tema i preokupacija.

Sve je češće profesor Glavičić zapodijevao razgovor o potrebi konstatiranja stanja naselja i objekata (osobito zgrada za stanovanje) na području Velebita, Senjskog bila i zaleđa Senja. Ima tu prekrasnih cjelina koje sablasno zjape, napuštene od ljudi i blaga – govorio bi.

Pred blagdan Svih svetih 2000. krećemo na naš prvi obilazak.

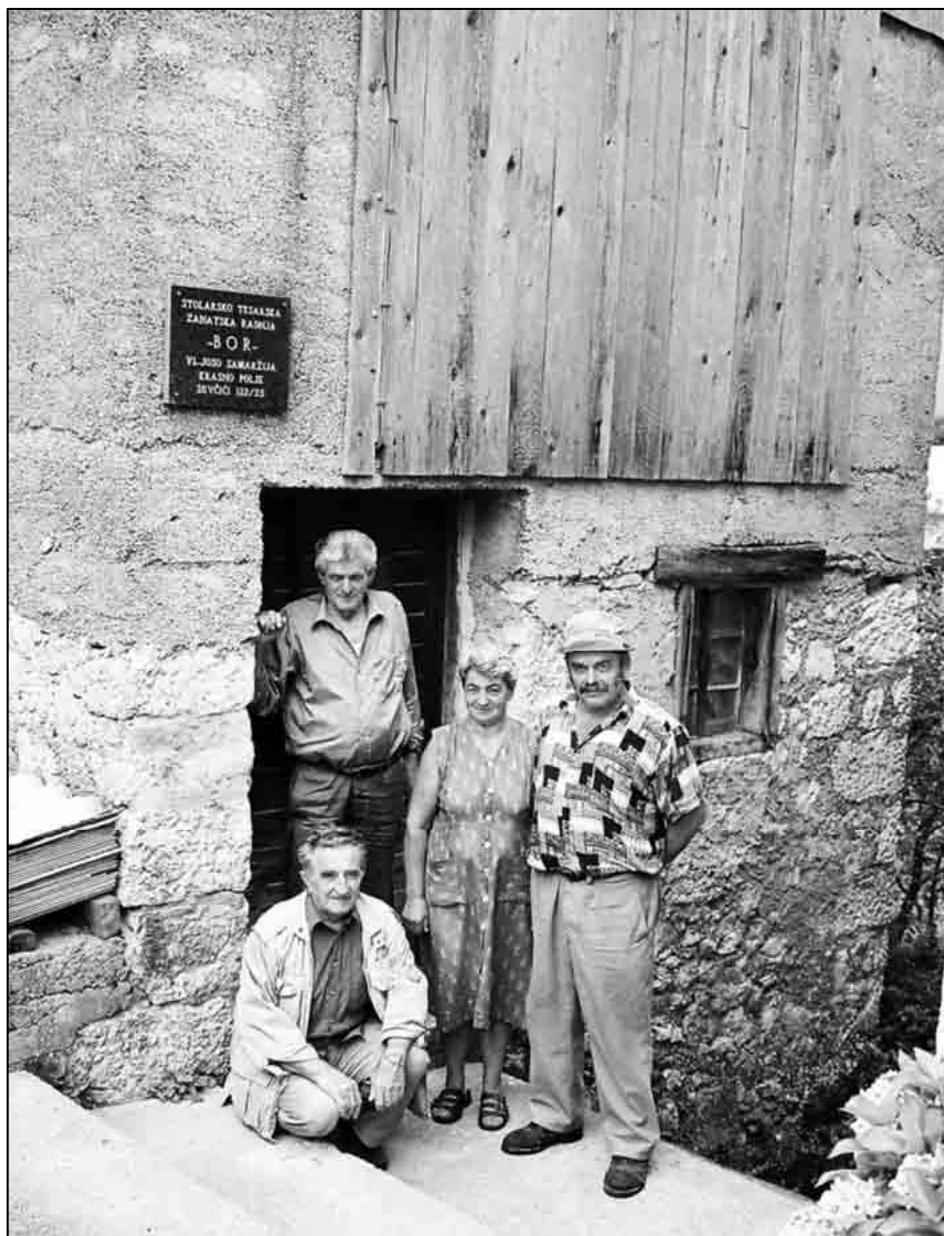
"Ima jedna krasna kuća pokrivena šimlom. Ako se brzo ne snimi, srušit će se". Jer, svaka mu je kuća, svaki zaselak i svaki njegov stanovnik ležao na srcu.

Krenuli smo tako najprije put Devčića kod Krasna, a onda smo zajedno u tri godine obišli Aniće, Ivetiće, brojne lokve i bunare, Pandore, Turinski Krč, Matešiće, Borovce, Starčević Pod, Štokić Pod, Maramu, Baričević Pod, Grabarje, Babrovaču i Jovanović padež, Klarićevac, Podbilo sa zaselcima Tomići, Panjići, Matići i Dudići, zatim Dujičinu dragu, Gornji Veljun, Francikovac, Žukalj, Sveti Juraj, Kamenice, Seline, bunar Gučinac, Panos, Biluću, Lukovo. Neke lokacije obišli smo i nekoliko puta.

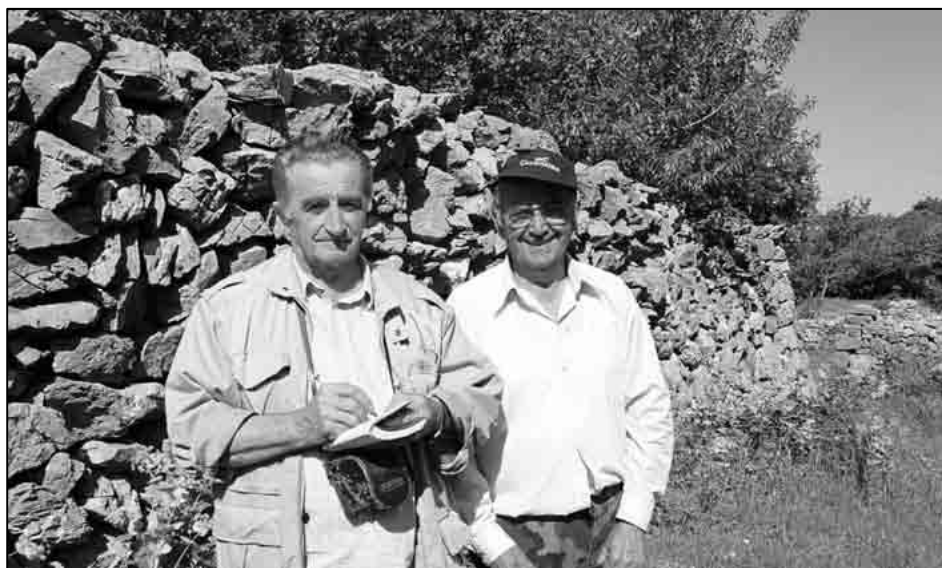
Ponavljala se pritom ustaljena procedura: rutu i termin smo dogovarali, ostalo je određivao profesor: kad će se krenuti, što će se za koga "gore" kupiti (ovaj voli kavu, ovome litra vina, onome knjiga), gdje će se i koliko zadržati. A treba i štapove narezati, spojiti stare katastre i pripremiti karte. Nikada prije nisam razmišljala kako se ulazi u selo u kojemu nikoga ne tražiš, a očekuješ da ćeš nekoga naći i zapodjenuti razgovor. Gledaju li te kao prijatelja ili stranca koji remeti red i ritam? Što ako pas nije na vezu? Što reći tko smo, što tražimo, u čije ime dolazimo? On je sve rješavao rutinirano i potpuno suvereno.

Profesor je imao pravu dozu uvjerljivosti, autoritativnosti i, po potrebi, hinjene zaboravnosti. Uvijek uz puno poštovanje s ljudima na "ti", u danom bi trenutku posezao za onim rješenjem koje je najlakše otvaralo vrata povjerenja. Cilj je bio samo jedan: naći što starije ljude i od njih dobiti što više podataka o

⁴ O tom razdoblju njegova života nismo puno razgovarali, poštujući osobne razloge. Znakovito je da današnja uprava Muzeja Cres (danas su to dvije ustanove) nema nikakvih podataka o boravku prof. Glavičića, samo šтуру obavijest "starije kolegice" da je ovdje radio nekoliko mjeseci 1976.

Sl. 2. Pred stolarskom radionicom u Devčićima: Rade, Marijana i Ivan Samaržija (stoje), Ante Glavičić (čuči) (foto: H. Knifić Schaps 2002.)

Sl. 3. Ante Glavičić bilježi kazivanje Mile Borovca pred njegovom kućom u Borovcima (foto: H. Knifić Schaps 2002.)

životu i običajima i time im dati na znanje da upravo bez tog njihova dijela nema cjeline. Sve zapisano na kartonu A5 ("manji je, ne treba nositi podložak") nije značilo da se pitanje ne će ponoviti, pa se znalo dogoditi da ljudi kažu:

"Pa to ste me već stoput pitali!"

"Nema veze, možda si se nečeg novog sjetio", odgovorio bi Profesor i mirno zapisivao.

Bio je to zapravo njegov način provjere podataka.

Na Uskrsni sam ponedjeljak 2003. nazvala profesora.⁵ Nije se osjećao dobro, rekao je da je jako slab i da ne može na teren. Nije se, kaže, oporavio još od našeg zadnjeg spuštanja sa Zavižana do Gornje Klade.⁶ Tješila sam ga da je to zimski umor, da će proljeće donijeti poboljšanje, da ćemo opet zajedno "gore", a početak ćemo s nečim laganim ali jako korisnim. Pristao je. Noću 25. travnja došla sam u Senj, jer smo još taj dan trebali otići do Drage Vukušića u Gornju Kladu i time započeti novu sezonu obilaska terena.

⁵ Znala sam kad smijem zvati – najbolje iza ručka, ali ne između 2 i 3 popodne, jer on tada gleda svoju omiljenu TV-seriju i ne voli da ga se u tome prekida.

⁶ 17. kolovoza 2002., kad se slavila 35. obljetnica Velebitskog botaničkog vrta pod Zavižanom.

Sl. 4. Razgovor sa zadnjim stanovnicima Panosa, Ivom i Nikolom Babićem, u društvu Darka Tomljanovića, (foto: H. Knifić Schaps 2001.)

Ujutro je za sve dogovoreno bilo kasno.

Tri godine zajedničkog "velebitarenja", kao i kasnije razdoblje samostalnog istraživanja ovoga područja, sažete su u knjizi *VELEBIT ARHITEKTONSKI, Pučka gradnja u dijelovima Sjevernog i Srednjeg Velebita*.⁷ Posvetom knjige svom velikom uzoru i mentoru profesoru Anti Glavičiću izražavam iskrenu zahvalnosti za sve što je učinio za ovaj kraj, moj profesionalni put i ljudski svjetonazor.

I da zaključim ovo sasvim osobno viđenje: Ante Glavičić se nikada nije libio kritike sustava ili nekompetentnosti ljudi "na položajima", od lokalne do savezne (u bivšoj državi) i državne razine, sve vidljivo i iz radova u *Senjskom zborniku*, što ga je privatno i stručno tjerovalo iz sredine kojoj je najviše davao.

⁷ H. KNIFIĆ SCHAPS, 2013. Knjiga formata 24 x 21 cm na 443 stranice prikazuje rezultat višegodišnjih terenskih i znanstvenih istraživanja pučke gradnje na 37 lokaliteta Sjevernog i Srednjeg Velebita, sa 467 slikovnih prikaza (408 fotografija u boji, 50 arhitektonskih snimaka, 9 kartografskih dijagrama), životopisom autorice i sažetkom (na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku), rječnikom manje poznatih riječi i izraza te popisom literature s 51 bibliografskom jedinicom i 26 kazivača. Predgovor knjizi napisao je dr. sc. Ivan Rogić, urednik je Vladimir Mattioni, dizajner Damir Gamulin Gamba.

Sl. 5. Promjena filma u fotoaparatu negdje između Starčević Poda i Marame
(foto: H. Knifić Schaps 2002.)

Ante Glavičić nikada nije postao doktor znanosti.

Ante Glavičić nije napisao svoju knjigu. Ipak, Ante Glavičić si je, kako mu je nad grobom rekao dugogodišnji prijatelj inž. Ante Vrhovac, za života sagradio dva spomenika – obnovljenu kulu Nehaj i *Senjski zbornik*. Nije mu bilo teško putovati i kucati na svaka vrata iza kojih se krio netko ili nešto što je doprinosilo upotpunjavanju znanja iz područja njegova stručnog interesa. S tim je ciljem oko sebe i Senja okupljao najeminentnije stručnjake s različitih područja znanosti, umjetnosti i kulture uopće, politike i crkve. Danas mu neki spočitavaju pragmatizam i nedosljednost. Ali priznat ćete, za stići samo do ova dva "spomenika" kao cilja, trebalo je dobro izabrati put i sredstva. I pritom preživjeti.

Uzor? Primjer?

Svakako!

Ali u današnje vrijeme?

Kao i u podnaslovu ovoga napisa, citirat ću stihove još jednog senjskog pjesnika, Ljudevita Ostermana – Lude, znakovite za sve koji su nadrasli okvire svoga životnog okruženja:

O MENI⁸

Nemojte mi zimat miru

Pa vakov si

Pa nakov si

Pušćajte vrime

Vrime

Će reć svoje

Hvala Vam, profesore,

... lipo zafaljevalu Ante, Darko, Ive, Joso, i ...⁹

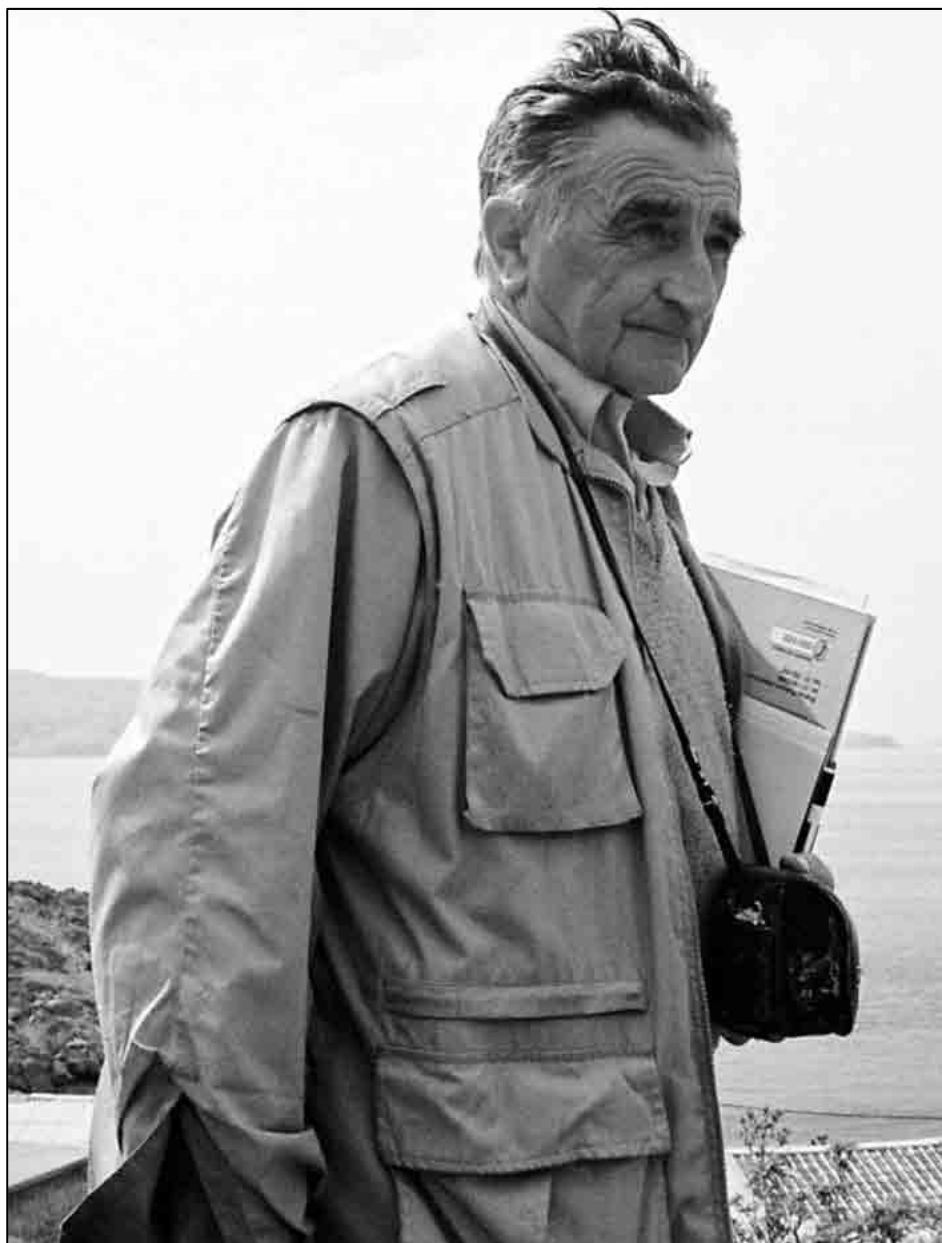
Pučka gradnja u Senjskim zbornicima

Ime profesora Ante Glavičića neodvojivo je od *Senjskog zbornika*, publikacije u kojoj se objavljuju "prilozi za geografiju, etnologiju, ekonomiku, povijest i kulturu" i koja je dio kućne ili stručne biblioteke svakog pravog Senjana i Senjkinje.¹⁰

⁸ LJ. L. OSTERMAN, 1996.

⁹ Iz posvete objavljene u *Senjskom zborniku* XXX, 2003, 661.

¹⁰ Moj je otac, Ante Knifić, započeo stvaranje upravo takve biblioteke i ostavio za sobom sve brojeve publicirane do njegove smrti 1989., a koja se i danas dopunjuje. Bio je i član Uredničkog kolegija *Senjskog zbornika* VII (1976-1979) i VIII (1980).

Sl. 6. Identificiranje ostataka pučke gradnje Svetog Jurja
(foto: H. Knifić Schaps, travanj 2002.)

Kako je napisao u predgovoru prvom izdanju *Senjskog zbornika* 1965., cilj mu je da postane "stalna periodička publikacija koja će objavljivati radove iz bilo koje naučne discipline ako takvi prilozi osvjetljavaju ili rješavaju neki problem iz života grada Senja i njegove okolice, bilo u prošlosti ili sadašnjosti" kako bi se "široj javnosti naučnim radnjama i specijalnim priložima određene tematike o Senju i okolici osvjetlila mnoga zanemarena pitanja cjelokupne prošlosti ovog dijela naše domovine." U prvom je broju dao i prvi, do sada najcjelovitiji Kulturno-povijesni vodič po Senju.

Kao stalni glavni urednik *Senjskog zbornika* u razdoblju od 1965. do 2002. (uključujući i vrijeme rada u Muzeju Cres – Lošinj), a s pozicije kustosa i povjerenika Državne uprave za zaštitu kulturne baštine, nastojao je i uspijevao pridobiti vrhunske stručnjake za istraživanje gradnje na području Senja, njegove okolice i Velebita.

Senj su tako istraživali i davali prijedloge sanacije, rekonstrukcije i revitalizacije velikani hrvatske arhitekture kao što su Melita Viličić (urbanistički razvoj, utvrde i zidine, kula Nehaj, kaštel, crkva sv. Franje, Katedrala sv. Marije, Mauzolej senjskih uskoka i dr.), Juraj Denzler (projekt pristupnog stubišta i dijela prizemlja kule Nehaj), Andre Mohorovičić, Mladen Kauzarić, Sena Sekulić Gvozdanović, Zdenko Sila i Igor Emili (kula Nehaj) te inženjer građevinarstva Mladen Hudec (Papinska kula – rekonstrukcija). Pavao Tijan od 1996. čeka odgovor na pitanje "Što da se radi sa senjskim povijesnim znamenitostima".

Ima puno načina pretraživanja i čitanja povijesti Senja i okolice u *Senjskom zborniku*.

U ovom su radu obrađeni i sistematizirani prilozi objavljeni u knjigama I – XXIX, kojima je odgovorni urednik bio prof. Ante Glavičić. Kako svjedoče brojni autori, neka od tih istraživanja ne bi ni bila provedena, a ni moguća, bez njegova poticaja i stručne potpore. Izbor tekstova u težište stavlja tradicijski način života i gradnje (kuće za stalno stanovanje, stanovi, mirila, ponešto planinska crkvice, gromile, gradine i sl.).

Navode se i radovi koji se tek posredno dotiču pučke gradnje na ovom području (gospodarstvo u dijelu u kojem je veyzano uz naseljenost, arheologija ako se tiče zgrada, bunari ili druge gradnje vezane uz stalni ili sezonski život stanovništva, naseljavanje, etnografija, način života u zajednici, toponimi i sl.).

Iako daju značajan doprinos razumijevanju života, osobito ostanka na vjekovnim ognjištima, nisu detaljnije razmatrani radovi o školstvu, te članci vezani uz nacionalna svijest, prosvjetiteljsku i pastoralnu ulogu crkve na ovim područjima.

Nisu razmatrani hidrogeologija, botanika, jezikoslovstvo, literatura i sl., kao ni radovi vezani na graditeljstvo i urbanitet samog Senja, istraživanje i obnova fortifikacijskih, sakralnih i drugih nestambenih građevina.

Autori se navode abecednim redom, osim radova prof. Ante Glavičića koji im prethode. Svakom je naslovu pridružen kratak opis teme. Opisi fotografija i skica uz članke citirani su u izvornom obliku, uključujući kratice i interpunkcije. Uz dio fotografija (osobito u starijim brojevima) nije naveden autor, pa se pretpostavlja da je autor sâm prof. Glavičić. Uz svaki je rad naveden broj slikovnih priloga, samo ukoliko se u potpunosti ili djelomično odnose na ovdje razmatranu temu. Popisane su fotografije, skice ili nacrti pučke gradnje i ambijenata te karte koje se odnose na lokalitete.

Neke je opise i fotografije davao profesor Glavičić kao odgovorni urednik, i ne potječu od autora teksta. Netočni podatci vezani uz zajedničke obiliske, fotografije ili članke autorice ovoga teksta, korigirani su.

Radovi objavljeni u *Senjskom zborniku* od broja I do broja IX nisu znanstveno klasificirani.

Znanstvena se klasifikacija pojavljuje od broja X – XI (ne u svim radovima), a sustavno tek od broja XIV.

Pregled koji slijedi može biti od koristi sadašnjim i budućim istraživačima ove teme, kao i prostornim planerima i arhitektima koje grad i općine Senj, Park prirode Velebit i Nacionalni park Sjeverni Velebit kontinuirano angažiraju za potrebe planiranja i projektiranja na ovom području.

Radovi o pučkoj gradnji (ili uz nju vezani) objavljeni u Senjskom zborniku I - XXIX

GLAVIČIĆ, Ante, Arheološki nalazi iz Senja i okolice (1), *Senjski zbornik*, II, 1966, 383-426.

Nema znanstvenu klasifikaciju

Želeći rasvijetliti povijest senjskog kraja i okolice (od južnih obronaka Kapele i sjevernog Velebita, s obalnim područjem od sv. Ilije do Karaule južno od Prizne), autor započinje arheološko istraživanje, u okviru djelatnosti Gradskog muzeja Senj. Za povijest naseljevanja su važna istraživanja gradine Kuk iznad Senja, gradine i otoka Lisac kod Jurjeva, prehistorijskog naselja u Starigradu, gradine Klisa i pećina Štrapovača i Konačići kod Lukova, lokaliteta naselja Zelenika kod Šegota (Živi Bunari), gradine Klačenica iznad Jablanca, gradine u Prizni te posebno nekoliko lokaliteta u Senju.

Rad je ilustriran s 36 slikovnih prikaza - karata, bakroreza i fotografija, od kojih izdvajam:

Fotografije:

Str. 391, sl. 87 – Pogled na brdo "Kuk" – prehistorijska Senia (1966)

Str. 392, sl. 88 – Istočne nepristupačne padine "Kuka" – centralna tačka utvrđenog japodskog naselja Senije (1966)

Str. 392, sl. 89 – Istočne nepristupačne padine "Kuka" – centralna tačka utvrđenog japodskog naselja Senije (1966)

Str. 398, sl. 93 – Zidovi prastarih kuća u Donjoj Prizni – Zapadna strana Gradine, ostaci značajnijeg i utvrđenog grada nepoznatog imena (otkriveno uz pomoć I. Matijevića 1965)

Str. 422, sl. 111 – Podgorsko planinsko naselje na primorskoj strani sjevernog Velebita (oko god. 1930)

Str. 422, sl. 112 – Nekada je u planinskom dijelu Velebita bilo mnogo ovakvih (živih) naselja Podgoraca stočara, ratara i drvodjelaca.

Karta:

Str. 388, sl. 86 – Orijentacijska karta Hrvatskog primorja značajnijih prehistorijskih, rimskih i srednjovjekovnih naselja i luka utvrđenih na položajima današnjih mjesta.

GLAVIČIĆ, Ante, Arheološki nalazi iz Senja i okolice (II), *Senjski zbornik*, III, 1967/69, 5-45.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Osim prehistorijskih arheoloških nalaza (artefakti, keramika) koji svjedoče o životu u okolici Senja, autor opisuje i nalaz bunara i izvora vode u Senju i okolici. Kao cisterne i bunari pojavljuju se tek u antičko vrijeme. U Senju ih je izvan gradskih zidina u području Varoša, Lopice, Armice i Fortice bilo sačuvano samo nekoliko (grčki bunari) i iz njih se vodom opskrbljivalo stanovništvo za ljetnih suša (u točki 18, str. 39-42).

GLAVIČIĆ, Ante, Izvještaj III naučne ekskurzije u sjeverni Velebit, *Senjski zbornik*, III, 1967/68, 276-297.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Za obilaska 1967. godine fotografirani su i skicirani, između ostalog, pojedini uglavnom opustjeli predjeli i zgrade nekadašnjeg stanovništva. Obišteni su Jandrijević-dolac, Krivi dočić, Glamočeva duliba, Živa vodica, Modrićeva livada, Ciganski dočić, stanovi, ograde i terase uz Devčić-vrh i Golubov kuk, Dragičević-jasenje, Balinske livade, Budim, Borove vodice, Babrovača, Krasanska jezera, stanovi sa zapadne strane Vučjaka, Mirovo i dolci na morskoj velebitskoj padini. Od rijetkog se starca još moglo čuti nešto podataka, što predstavlja neponovljivu vrijednost za daljnje proučavanje.

Rad je ilustriran s 20 fotografija, između ostalih:

Str. 277, sl. 80 – Ostaci jedne planinske nastambe u Krivom dočiću, na putu od Zavižana prema Starigradu, 1965.

Str. 278, sl. 81 – Zapadni somić planinske kuće u predjelu Babrovača (foto Ml. Lončarić, 1966).

Sl. 7. Dubinu ureza u kamenu grlu šterne u Veljunu najbolje pokazuje ruka Ante Glavičića (foto: H. Knifić Schaps 2001.)

Str. 280, sl. 82 – Ruševine jedne nastambe u Babrovači, sjev. Velebit (foto A. Glavičić).

Str. 282, sl. 83 – Napušteni bunar tzv. Velika Jezero u predjelu Krasanskih jezera, ist. od Zavižana, 1967.

Str. 283, sl. 84 – Ostaci sezonske kapele (crkve) tzv. "Crkvina" na Krasanskim jezerima, sjev. Velebit (foto A. Glavičić, 1967).

Str. 284, sl. 85 – Planinska nastamba stanovnika iz Krasna polja, na Jezerima, lokalitet Kukuruzovac, 1967.

Str. 285, sl. 86 – Primitivne planinske nastambe, predio Mirovo, sjev. Velebit, 1967.

Str. 286, sl. 87 – Ostaci stana u Bilenskom docu, južno od Mirova, 1967.

Str. 287, sl. 88 – Bilenski dolac, košanice i nešto obradive zemlje, 1967.

Str. 287, sl. 89 – Baričević-dolac, južno od Mirova, napuštene nastambe i zemlja.

Str. 288, sl. 90 – Zaselak Bileni iznad Jablanca, napuštene kuće i gospodarske zgrade, stanje 1967.

Str. 289, sl. 91 – Zaselak Grabarje iznad Jablanca, napuštene kuće i gospodarske zgrade, stanje 1967.

Str. 289, sl. 92 – Brojne ruševine napuštenih kuća u zaselku Štokić-pod iznad Jablanca, stanje 1967.

Str. 290, sl. 93 – Jedna sačuvana planinska nastamba u staništu Vrata iznad Jablanca, 1967.

Str. 291, sl. 94 – Detalj iz Mliništa iznad G. Prizne, najvećeg sezonskog planinskog naselja u sjev. Velebitu, 1967.

Str. 292, sl. 95 – Seoska kuća u zaselku Jurčići zap. od G. Prizne (foto A. Glavičić, 1967).

Str. 293, sl. 96 – Zaselak srednja Bačvica (Kalić), zap. od G. Prizne, 1967.

Str. 296., sl. 99 – Turska vrata, stari prolaz na putu od Jablanca prema Mirovu i Štirovači.

GLAVIČIĆ, Ante, Arheološki nalazi iz Senja i okolice (III), *Senjski zbornik*, IV, 1970, 45-70.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Za arheoloških istraživanja vršenih u razdoblju 1968-1971. obišena su područja gradine Mali Goljak (Vratnik), gradine Lisac u Krasnom polju, te lokaliteti u Podgorju (između Jablanca i Prizne – Podić, Banovača–Jurčići, Kotarine, Ograde, Marinci, Vranjak, Selnica, Kod kosti, Košarišće, Rašće, Donja Bačvica, Selnica, Potkozarica, Josipovac) i u Senju. Nalazi svjedoče o stalnim naseljima, bunarima i načinu života stanovništva u antičko doba.

Rad je ilustriran nacrtima, skicama i fotografijama (ukupno 12 slikovnih prikaza), između ostalih:

Skice:

Str. 48, sl. 20 – Skica predjela Vratnik – Melnice, s gradinom na Malom Goljaku.

Str. 49, sl. 21 – Skica Krasnog polja s gradinom na brdu Lisac.

Str. 52, sl. 23 – Skica rimskih nalaza uz kulu Šabac.

Str. 61, sl. 27 – Plan stare međe grada Senja. Područje gradske općine Senj prema planu iz 1871. godine.

Str. 63, sl. 28 – Skica puta od Podića do Bačvica, s brojevima lokaliteta kako su opisani u izvještaju.

Fotografije:

Str. 50, sl. 22 – Gradina Lisac u Krasnom polju, snimak s istoka.

Str. 65, sl. 29 – Naselje Kalić. Predio između Jablanca i Prizne, 1968.

Str. 66, sl. 30 – Naselje Bačvice između Jablanca i Prizne.

Str. 67, sl. 31 – Seoska kuća u Senjskom bilo, snimio ing. V. Pleša.

GLAVIČIĆ, Ante, Jedna pučka predaja u Podgorju, *Senjski zbornik*, IV, 1970, 353-364.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autor donosi priču o životu u Podgorju u XIX i početkom XX stoljeća, iz razgovora s Jelom Jurčić ud. Borovac iz zaselka Podić kod Prizne, najstarijom ženom u Podgorju. Pričala je Jele te 1967. godine o doseljavanju, odijevanju, izradi platna, ratarstvu, stočarstvu, pjesmama, svirci, mirilima, jelu, piću, blagdanskim običajima i mnogočemu drugom. Umrula je s navršениh stotinu godina.

Razgovor i Jelino pjevanje zabilježeni su kao tonski zapis (snimao Vladimir Fajdetić za potrebe radnje "Muzički folklor Bunjevaca-Podgoraca").

Rad je ilustriran s 10 fotografija, između ostalih:

Str. 354, sl. 153 – Planinsko sezonsko naselje Mlinište srednji Velebit, 1967.

Str. 356, sl.155 – Planinsko naselje Mirovo iznad Jablanca. Posljednje sezonske nastambe, stanje 1967.

Str. 357, sl. 156 – Napuštene sezonske nastambe u Baričević-docu, južno od Mirova, srednji Velebit, 1967.

Str. 358, sl. 157 – Ostaci mirila na počivalištu iznad Živih Bunara, stanje 1967.

Str. 359, sl. 158 – Napušteno planinsko naselje Štokić-pod iznad Jablanca, 1967.

Str. 360, sl. 159 – Mjesto Jablanac. Iznad naselja nalazi se crkva sv. Nikole iz XII st. Uz nju je groblje svih stanovnika crkvene župe Jablanac.

Str. 361, sl. 160 – Planinski predjel iznad Palježa, sjeverni Velebit 1967.

Str. 362, sl. 161 – Napuštene kuće jednog zaseoka sjeverno od Strogira, sjeverni Velebit 1967.

Str. 363, sl. 162 – Napuštene kuće naselja Bileni iznad Jablanca, 1967.

GLAVIČIĆ, Ante, Radničko-seljački nemiri na području kotara Senj između dva svjetska rata, *Senjski zbornik*, VIII, 1980., 57-70.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Iako naslovom ne upućuje izravno na pučko graditeljstvo, rad uvrštavam u ovaj pregled zato jer daje podatke o privrednim granama koje zapošljavaju značajan broj stanovništva na području Senja, Jablanca, Jurjeva, Krasna, Krivog Puta, Vratnika i okolnih mjesta. Posebno je značajno spominjanje štrajkova kirijaša na području Oltara, Volarica, Rakite, Melnica, Vratnika, Kosinja, Štirovače, kao i obalnih radnika Senja i Jurjeva. Elaboriraju se i pilane i skladišta drvene građe na području kotara Senj (u Senju, Jurjevu, Žrnovnici, Stinici, Jablancu, na Alanu, Štirovači, Krasnu, Melnicama, Donjim Vodicama, Žutoj Lokvi, Krivom Putu i Alan Vodicama). Sve ovo svjedoči o stalnom životu u području Velebita, putevima prema Podgorju i aktivnosti luka.

Članak ilustriraju 4 fotografije, među njima:

Str. 59, sl. 15 – Pogled na mjesto i luku sv. Juraj, snimak od zapada oko 1930.

Str. 61, sl. 16 - Predio Štirovača u sjevernom Velebitu, snimljeno oko 1935.

GLAVIČIĆ, Ante, Mirila i počivala na Velebitu (I), *Senjski zbornik*, VIII, 1980., 197-210.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Sezonski život na obroncima primorske padine Velike kapele i Velebita od ilirskog doba do srednjeg vijeka svjedoči o postojanju sezonskih naselja. Na putu do groblja u stalnim naseljima uz more nalaze se mirila – počivališta za mrtve. Autor opisuje pogrebne običaje te položaj, orijentaciju i veličine mirila.

Članak ilustrira 8 fotografija:

Str. 198, sl. 73 – Ostaci starih mirila s lijeve strane puta B. Sinokos – Kruščica (j. Velebit). Snimio Mr S. Božičević 1978.

Str. 199, sl. 74 – Dva velika mirila uz planinski put od B. Sinokosa za Krušćicu. Snimio Mr S. Božičević 1978.

Str. 201, sl. 75 – Skupina mirila uz put iznad Ljubča, sjeverno od Krušćice. Snimio Mr S. Božičević 1978.

Str. 202, sl. 76 – Mirila pokraj puta koja pripadaju stanovnicima sela Ljubča iznad Krušćice. Snimio Mr S. Božičević 1978.

Str. 203, sl. 77 – Jedno obiteljsko mirilo pokraj puta, iznad sela Ljubča - Krušćice. Snimio Mr S. Božičević 1978.

Str. 209, sl. 78 – Ostaci mirila pokraj puta od sela Dundović Pod – Živi Bunari, 1965.

Str. 210, sl. 79 – Gromilice naslaganog kamenja – mirila uz put Dundović Pod – Živi Bunari, sjeverni Velebit, 1965.

Str. 210, sl. 80 – Jurjevo oko 1930. Na obali kirijaši Oltara i Krasna.

GLAVIČIĆ, Ante, Nalazi kamenih gromila na Velebitu (II dio), *Senjski zbornik*, IX, 1981/82, 33-42.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Terenska istraživanja tijekom 1978-1981. trebaju potaknuti nadležne institucije Zadra, Senja i Gospića na ozbiljnija arheološka istraživanja pretpovijesnih nekropola u mjestima Sv. Juraj, Starigrad, Klačnica kod Jablanca, Karlobag, gradina Kneževića na Malom Libinju i gradina na Velikom Rujnu, kako bi se dobili dragocjeni podatci o pretpovijesnoj naseljenosti toga kraja. S interdisciplinarnim timovima stručnjaka obidene su lokacije punte "Kol" kod Jurjeva, gromile kod Žrnovnice, Krasnog polja, Ždrila južno od Sinokosa, uz mirila "Redine" kod Ljubotića, zapadno od crkve sv. Ante kod Ljubotića-Krušćice, na Sinokosu kod Ljubotića, te na Malom Libinju i na položaju "Pirovac".

Rad je ilustriran sa 7 fotografija:

Str. 36, sl. 14 – Ostaci pretpovijesnog zemljanog humka – položaj "gromilice" u Krasnu Polju, južno od crkve sv. Marka, snimio A. Glavičić 1980.

Str. 37, sl. 15 – Pretpovijesna kamena gromila na Bilom Sinokosu iznad Krušćice, snimio od sjevera S. Božičević, 1978.

Str. 38, sl. 16 – Pretpovijesna kamena gromila na glavici "Vrtlaruši" zap. od crkve sv. Ante, Ljubotić, snimio od zapada A. Glavičić, 1981.

Str. 39, sl. 17 – Bočna kamena ploča pretpovijesnog groba u jednom tumulu na Bilom Sinokosu iznad Krušćice, od zapada snimio A. Glavičić, 1981.

Str. 40, sl. 18 – Ostaci pretpovijesne gromile uz put s istočne strane Gradine Kneževića na mjestu Pirovac – M. Libinje, snimila od istoka F. B. Lokmer, 1981.

Str. 41, sl. 19 – Brdo Gradina u podnožju zaseok Kneževići – M. Libinje, ostaci pretpovijesnog naselja Liburna, od jugozapada, snimio S. Božičević, 1981.

Str. 42, sl. 20 – Kamena gromila uz istočni zid planinske crkve sv. Ivana na M. Libinju, snimila od sjevera F. B. Lokmer, 1981.

GLAVIČIĆ, Ante, Prilog istraživanju starohrvatske sakralne arhitekture na primorskim padinama Velebita i Velike Kapele (I. dio), *Senjski zbornik*, IX, 1981./82., 91-114.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Tema ovoga rada su planinske crkvice na obroncima Velebita, posvećene Majci Božjoj, Isusu Kristu, Spasitelju, svecima i svim zaštitnicima vezanim za ovaj kraj, ljude i privredne grane, a predstavljaju starohrvatskog pučko graditeljstvo. A. Glavičić daje izvješće o nalazima na sljedećim lokacijama: crkve na Jezerima i u Dundović-padežu, crkva sv. Marije na Mirovu, crkva sv. Jelene Cesarice na Mliništu, crkva sv. Roka na Radlovcu, kapelica sv. Ivana nedaleko od Donje Prizne, crkva sv. Ante u Ljubotiću, crkva na Malom Rujnu, starija crkva sv. Marije na Velikom Rujnu, nova crkva sv. Marije na Velikom Rujnu, kapelica na Javorniku, crkva sv. Jakova iznad Selina, crkva sv. Marije na Malom Libinju, crkva sv. Ivana na Malom Libinju te crkva sv. Petra na Velikom Libinju.

Rad je ilustriran sa 17 slikovnih prikaza - 16 fotografija i jedna skica.

Fotografije:

Str. 97, sl.39 – Istočna strana crkve sv. Ante na groblju sela Ljubotić-Krušćica, snimio od sjevera A. Glavičić, 1981.

Str. 98, sl. 40 – Bivša župna crkva sv. Ante na groblju zaseoka Ljubotića-Krušćice. Snimio od zapada A. Glavičić, 1981.

Str. 99, sl. 41 – Veliko mirilo Redine uz stari put Ljubotić-Krušćica, snimio od zapada A. Glavičić, 1981.

Str. 100, sl. 42 – Zidine stare planinske crkve (?) položaj "Marinkovića vrtal" južno uz gradinu, M. Rujno, snimio od zapada A. Glavičić, 1981. Na slici prof. V. Oštrić i Marko Dabac

Str. 101, sl. 43 – Veliki kamen, čudotvorni (?) zvan od naroda "Baba" istočno od Gradine na M. Rujnu, snimio od sjevera A. Glavičić, 1981.

Str. 103, sl. 44 – Planinska crkva Velike Gospojine na V. Rujnu, godovno 15. kolovoza 1981. U pozadini uzvišenje – pretpovijesno gradinsko naselje. Snimio od zapada A. Glavičić, 1981.

Str.- 104 – Unutrašnjost crkve Svetog Jakova iznad Selina. Uz istočni zid svetišta stoji Ivan Jurlina, od zapada snimio S. Gilić, 1982.

Str. 104, sl. 46 – Pročelje suhozidine, stare crkve Svetog Jakova iznad Selina. Ostaci ulaznih vrata i zabata, snimio sa zapada S. Gilić 1982.

Str. 106, sl. 47 – Ostaci planinske crkve Sv. Jakova iznad Selina, snimio sa sjevera S. Gilić 1982.

Str. 108, sl. 49 – Ostaci suhozidina crkve Sv. Petra pod Zjačom iznad V. Libinja, snimio S. Božičević, 1978.

Str. 109, sl. 50 – Ostaci planinske crkve Sv. Petra iznad V. Libinja, snimila od juga F. B. Lokmer, 1981.

Str. 110, sl. 51 – Suhozidina stare planinske crkve Sv. Ivana Glavosjeka, M. Libinje, snimila sa zapada F. B. Lokmer, 1981.

Str. 111, sl. 52 – Ostaci planinske crkve sv. Ivana, M. Libinje, pozadi pretpovijesna gromila (na kojoj stoje M. Glavičić i A. Glavičić). Snimio od juga S. Božičević, 1978.

Str. 113, sl. 53 – Uzglavnica s jednog mirila na Bilom Sinokosu iznad Krušćice, 1981.

Str. 114, sl. 54 – Stara Marija Katalinić iz planinskog zaseoka Dobro Selo, sjeverno od Starigrada-Paklenice pred svojom kućom 1981.

Str. 114. Sl. 55 – Istraživanje mirila uz put iznad Kruškovca – St.- Paklenica. Na slici Mira, Filka, Jure, Josipa. Proljeće 1981.

Skica:

Str. 107, sl. 48 – Tlocrt planinske crkve Sv. Jakova iznad Selina, j. Velebit, nad. Visina oko 690 m. Koordinate prema top. karti GIJNA, sekcija Novi Grad, mjerilo 1:50000; x=4906 + 1750 m / y=5540 + 1250 m. Izradio prof. Stanislav Gilić, travanj 1982.

GLAVIČIĆ, Ante, Arheološki nalazi iz Senja i okolice (VI.), *Senjski zbornik*, X-XI, 1983/84, 7-28.

Stručni članak

Rad daje rezultate istraživanja provedenih na primorskim padinama južnog Velebita 1978. i 1982., posebno gradina, i to: gradine Kneževići na Malom Libinju, gradina na Velikom i Malom Rujnu, gradinice na Malom Rujnu, gradine Milovci kod Starigrada-Paklenica, velike i male gradine Sv. Trojice zapadno od Starigrada-Paklenice, gradine kod Lisarice, te gradine Glavičica iznad Lukova. Tragovi naselja govore o stalnom životu stanovništva uz te gradine.

Autor spominje susrete sa sezonskim življem i donosi njihova sjećanja na iskapanja vršena na tom području. Utvrđuje i postojanje stalnih izvora vode koji omogućavaju život (oko vrela Pećica, te izvora Orljače i Paklenice), stalno stanovništvo na Velikom i Malom Rujnu.

Rad je ilustriran s 10 fotografija, između ostalih:

Str. 9, sl. 4 – Zaselak Kneževići – Malo Libinje, j. Velebit, u pozadini je gradina. Snimak od jugozapada, A. Glavičić 1981.

ARALICA, Višeslav, Gospodarstvo primorskih Bunjevaca, *Senjski zbornik*, XXVII, 2000, 227-234.

Stručni članak

Mogućnost, vrsta i način privređivanja utječu na naseljenost pojedinog područja i način života stanovništva (stalna i sezonska naselja). Autor podatke o bavljenju trgovinom, ribarstvom, poljoprivredom, šumarstvom i tradicionalno najzastupljenijim stočarstvom (uglavnom ovce i koze) dobiva kroz razgovore s najstarijim stanovništvom primorske padine Velebita i Kapele (Podbilo, Ljubežine, Žukalj, Donja Ažić Lokva, Rakita i Zamalić).

BALEN, Šime, Prva sjećanja: Panos – rat, glad, prevrat, seoba (Iz zapisa i zapamćenja), *Senjski zbornik*, XX, 1993, 201-214.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autentično svjedočanstvo o životu u Podgorju nakon I. svjetskog rata, običajima i drugoj nematerijalnoj kulturnoj baštini, ali i o raseljavanju, dolazi iz pera pisca rođenog i odraslog u ovom kraju.

BRALIĆ, Ivan, Velebit, Prilozi poznavanju i vrednovanju planine, *Senjski zbornik*, VI, 1975, 421-428.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Uz opis značajnih geomorfoloških lokaliteta i krajolika Sjevernog, Srednjeg i Južnog Velebita, autor spominje i neka sezonska naselja Sjevernog i Srednjeg Velebita, osobito padeže (Dundović padež, Šegotski padež, Bilenski padež, Jovanović padež, Crni padež i Mirovo) te Mlinište kao jedno od tada najnapučenijih naselja, uz jedinu živu vodu na primorskoj velebitskoj padini.

Članak je ilustriran sa 4 fotografije velebitskih pejzaža.

ČERNELIĆ, Milana, Zadruga Rukavina-Jauci iz Smiljanskog polja kod Gospića, *Senjski zbornik*, XXVI, 1999, 297-312.

Izvorni znanstveni članak

Način tradicijskog života u zadruzi održao se u obitelji Rukavina – Jauci do devedesetih godina 20. stoljeća, što je uzrokovalo prilagođavanje novim civilizacijskim tekovinama i u graditeljstvu kuća za stanovanje i pomoćnih objekata i u organizaciji svakodnevnog života.

Rad je ilustriran sa 6 slikovnih prikaza – shemama i fotografijama, između ostalih:

Fotografije:

Str. 301, sl. 1 – Pročelje stare ličke kuće zadružne obitelji Rukavina-Jauci na Smiljanskom polju, snimila oko 1981. M. Černelić

Str. 302, sl. 2 – Zabat stare ličke kuće zadružne obitelji Rukavine - Jauci, snimila M. Černelić 1981.

Str. 305, sl. 3 – Lijevi dio pročelja nove zadružne kuće obitelji Rukavine - Jauci, Smiljansko Polje, snimila M. Černelić 1981.

Str. 306, sl. 4 – Nova gospodarska zgrada obitelji Rukavine – Jauci: kolnica, ambar i praščak, snimila M. Černelić 1981.

Shema:

Str. 304, – II. Tlocrt kuće i kućišta (okoliša) stare ličke zadruge Rukavina-Jauci, Smiljansko polje, izradila M. Černelić

ČERNELIĆ, Milana, Dvije zadružne obitelji na području Krivoga Puta, *Senjski zbornik*, XXVII, 2000, 199-216.

Izvorni znanstveni članak

Rad daje usporedni prikaz života dvije zadruge – Prpić-Grgajice iz sela Kosova Buljma i Tomljanović-Puljiz iz Podbila, kroz opis imovine, načina gospodarenja, organizacije obiteljskog života na imanju i u kući te kasnije diobe. Opisuju se dijelovi kuće, kao i materijali i nazivlje pojedinih dijelova, uz shemu tlocrta kuće i okućnice i fotografiju kuće iz 1981. obitelji Prpić-Grgajice te okućnice zadruge Tomljanović-Puljiz.

Rad je ilustriran s 5 slikovnih prikaza - shemama, skicama i fotografijama, između ostalih:

Fotografija:

Str. 205, sl. 1 – Prepravljena stara zadružna kuća Tomljanovića, Snimila Milana Černelić 1981.

Skice:

Str. 204 – Tlocrt kuće i okućnice vamilije Prpić-Grgajice (izradila M- Černelić)

Str. 206 – Okućnica zadruge Tomljanović – Puljiz (izradila M. Černelić)

ČERNELIĆ, Milana, Prvi rezultati istraživanja tradicijske kulture primorskih Bunjevaca, *Senjski zbornik*, XXVII, 2000, 325-328.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Obilazak terena 1998. godine predstavlja početak sustavnog etnološkog istraživanja kulture Bunjevaca, a odnosi se na područje Podbila (Tomići, Panjići), Francikovac, Ljubežine, Žukalj, Donja Ažić Lokva, Rakita, Rončevići, Zamaić (Alan). Istražuje se na temama stočarstva, prerade mlijeka, tradicijskog graditeljstva, vjerovanja i običaja.

FABER,¹¹ Aleksandra, Život velebitskog stočara i njegov odnos prema smrti (Razmatranje uz mirila), *Senjski zbornik*, XXII, 1995, 157-170.

Izvorni znanstveni članak

Vežući se na dosadašnja istraživanja I. Krajača, M. Gavazzija, A. Glavičića i M. Trošelj, autorica ukazuje na podudarnost običaja naroda istočnog Balkana s onim velebitskim, te ih veže uz utjecaj transhumantnih stočara tih područja s kojima je autohtono velebitsko stanovništvo dijelilo ispašu.

Rad je s jednim slikovnim prikazom, i to fotografijom:

Str. 170 - Obiteljska mirila stanovnika sela Ljubča iznad Kruščice. Snimio S. Božičević 1978.

FABER, Aleksandra, Život na velebitskoj visoravni u pretpovijesno doba (Veliko Rujno), *Senjski zbornik*, XXVII, 2000, 15-44.

¹¹ Arhitektica-arheologinja i dugogodišnja suradnica Ante Glavičića u terenskim istraživanjima, proučavala je tragove primitivne arhitekture u kamenu na planinskim prostranstvima Velebita. Bilježila je usput i svoje brižljivo sakupljane dojmove, kazivanja i doživljaje, svjesna neponovljivosti nekih susreta i terenskih istraživanja. Veliki je borac za očuvanje i promociju suhozida, kao jednog od identiteta hrvatskog prostora.

Izvorni znanstveni članak

Istraživanje na Velikom Rujnu provedeno u razdoblju 1986-1988. dokazalo je postojanje pretpovijesnog naselja na karavanskom putu, značajnoj poveznici otoka Paga i Ravnih kotara s Likom. Naselje je bilo stalno, sa živom vodom i još uvijek vidljivom parcelacijom obradivih površina.

Rad je ilustriran s 21 slikovnim prikazom (kartom područja Južnog Velebita koji se istražuje, skicama i fotografijama), između ostalih:

Fotografije:

Str. 21, sl.2 – Pogled na Gradinu na Velikom Rujnu

Str. 24, sl. 5 – Pogled s Gradine na pravilnu parcelaciju polja u pravcu zapada

Str. 29, sl. 9 – Obor za blago nazvan Torina, istočno od Gradine. Na fotografiji prof. Mira Trošelj.

Str. 29, sl. 10 – Pogled na istočni dio rujanskog polja. U podnožju crkva Gospe od Rujna.

Str. 31, sl. 11 – Staje istočno od Gradine na Velikom Rujnu

Str. 31, sl. 12 – Megalitski grob – danas tor za male janjce, Veliko Rujno

Skice:

Str. 22, sl. 3 – Tlocrtna skica Gradine s približnim mjerama. Brojevima su označene sonde (šratirane površine) U podnožju desno crkva Gospe od Rujna, lijevo su ljetni stanovi. Približno mjerilo 1 : 1000. (A. Faber – N. Vasiljević, 1986.)

Str. 23, sl. 4 – Pogled na Gradinu s juga (A. Faber – N. Vasiljević, 1986.)

Str. 26, sl. 6 – Sonda br. 3. Veliki recipijent uz ognjište, razdoblje kasnobrončanog doba. Približno mjerilo 1 : 10 (A. Faber)

Str. 27, sl. 7 – Sonda br. 4. Detalj kuće, zid i pod iz mlađeg brončanog doba te drugi, dublji nivo iz starijeg brončanog doba. Približno mjerilo 1 : 10 (A. Faber)

Str. 28, sl. 8 – Sonda br. 5. Temelj kuće mlađeg brončanog doba. Približno mjerilo 1 : 10 (A. Faber)

FABER, Aleksandra, Crtice i priče, *Senjski zbornik*, XXVII, 2000, 315-324.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

U pet kratkih priča autorica ocrtava uvjete života u Velebitu, kroz neka vjerovanja i mitove ("O vragu"), gostoprimstvo u planini, život i ljude ("U kući Dokoza", "Dragica", "Mrtve jabuke"), uglavnom s područja Velikog Rujna i Paklenice. Tužna je činjenica da se ovdje više nema koga pitati, nestalo je ljudi ("Prekinuta nit").

FRIŠČIĆ, Marija, Teme iz materijalne i duhovne kulture primorskih Bunjevaca, *Senjski zbornik*, XXVII, 2000, 235-240.

Stručni članak

Autorica opisuje teme iz materijalne i duhovne kulture, posebno mlijeko i mliječne proizvode, seoske sastanke mladih i tradicijsko graditeljstvo.

Elemente i način gradnje daje na primjerima stambene kuće u Panjićima, kućni broj 1813, zadružne kuće Jose Margete u Žuklju te trapova za čuvanje krumpira Miće Biondića iz Ljubežina.

Rad je ilustriran s dvije fotografije:
Str. 238, sl. 1 – Zadržna kuća Josipa Margete u Žuklju
Str. 238 – Spremište

GILIĆ, Stanislav, Prilog velebitskoj toponimičkoj građi, *Senjski zbornik*, X-XI, 1983/84, 117-122.

Pregledni članak

Na području Nacionalnog parka Paklenica autor toponomastičkom metodom istražuje dostupnu dokumentaciju (stare atlase, građu iz topografske literature te osobito stare katastre), dopunjavajući nazive toponimima prikupljenim terenskim istraživanjem.

Rad je ilustriran s 5 slikovnih prikaza (2 prethode, a 3 u sklopu teksta)- shemom ubikacije obalnih toponima u katastarskoj općini Starigrad-Paklenica i fotografijama:

Str. 116, sl. 27 (prethodi članku) – Uzglavnica obiteljskog mirila roda Jurlina na mirilu Grabove doline. Snimila od juga M. Trošelj, 1983.

Str. 116, sl. 28 (prethodi članku) – Ostaci pretpovijesne gomile tzv. Turski grob, uz put koji vodi od Mliništa za Maramu, iznad Sinokosa. Snimio S. Božičević 1980.

Str. 122, sl. 29 – Zaselak Razbojište uz cestu Sv. Juraj – Krasno, snimio Vjeko Babić oko 1936.

Str. 122, sl. 30 – Planinski zaselak Pandore podno Oltara, sj. Velebit, snimio Vjeko Babić oko 1936.

KNIFIĆ SCHAPS, Helena, Pučka arhitektura na obroncima Velebita, Senjskog bila i Podgorja, *Senjski zbornik*, XXVIII, 2001, 315-328.

Izlaganje sa znanstvenog skupa

Proučavajući obilježja pučke stambene gradnje velebitskog i podvelebitskog kraja (prema nalazima na dijelovima područja oko Krasna, Podbila, Podgorja i morske padine Sjevernog Velebita) autorica ukazuje na potrebu konstatiranja, valoriziranja i očuvanja baštine, kao i na mogućnost održavanja oblikovnih karakteristika i mjerila u suvremenoj gradnji. Trenutak je posebno važan u kontekstu zaživljavanja Javne ustanove Park prirode Velebit i Nacionalnog parka Sjeverni Velebit, što će zahtijevati valorizaciju objekata narodnog graditeljstva te poticati izgradnju objekata drugih namjena i većih gabarita.

Rad je ilustriran s 10 fotografija:

Str. 317, sl. 1 – Planinski zaselak Turinski krč [Krč]poviše Oltara u podnožju Senjskog bila. Slikovita planinska bunjevačka arhitektura i život u nestajanju. Snimka od zapada Helena K. Schaps, jesen 2000.

Str. 318, sl. 2 – Lukovo Senjsko, zaselak Panos

Str. 319, sl. 3 – Lukovo Senjsko, zaselak Biluća

Str. 320, sl. 4 – Krivi Put, zaselak Francikovac, kuća Pere Prpića – zaglavni kamen na portalu s uklesanim natpisom IHS MILE PERIĆ 1868.

Str. 321, sl. 5 – Krasno, zaselak Devčići, Pavšina kuća sa zapada

Str. 322, sl. 6 – Krasno, zaselak Aniči, gospodarska zgrada, detalj ugaonog veza krovne i međukatne konstrukcije tzv. "podzidnica"

Sl. 8. Darko Tomljanović i Ante Glavičić pred kućama Matijevića u Marami
(foto: H. Knifić Schaps 2002.)

Str. 323, sl. 7 – Krasno, zaselak Ivetići, štala uz kuću Ivana Samaržije

Str. 325, sl. 8 – Turinski krč [Krč], šterna s pojilom

Str. 325, sl. 9 – Bunar Gučinac iznad Panosa

Str. 327, sl. 10 – Gornje Seline – novosagrađena kuća za stanovanje

KNIFIĆ SCHAPS, Helena, Gradnja unutar Parka prirode Velebit i Nacionalnog parka Sjeverni Velebit, *Senjski zbornik*, XXIX, 2002, 293-326.

Izvorni znanstveni članak

Nastavljajući prikupljanje podataka o obilježjima pučke stambene arhitekture velebitskog i podvelebitskog kraja, te proširujući ga na ostale tipove gradnje u granicama sjevernog dijela Parka prirode Velebit i Nacionalnog parka Sjeverni Velebit, autorica bilježi autentične objekte i ambijente, one u kojima se događa obnova, kao i novogradnje, sve na običnim lokalitetima: Borovci, Starčević Pod, Štokić Pod, Marama, Baričević Pod, Grabarje, Babrovača, Jovanović Padež, Oltari, Krasno, Oltari, Kamenice, Žrnovnica, stanovi Babića i Modrića te Žive vodice.

Rad je ilustriran sa 17 fotografija:

Str. 296, sl. 1 – Ostatci stanova Babića i Modrića zarasli u gustu bukovu šumu, snimila Helena Knifić Schaps, kolovoz 2002.

Str. 297, sl. 2 – Dva ograđena bunara u Živim vodicama (na sl. prof. Glavičić i Darko Nekić) u kolovozu 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Sl. 9. Drago Vukušić, Darinka Brusić, Ante Glavičić i Helena Knifić Schaps u Babrovači kolovoza 2002., uz najbolju velebitsku vodu – Suzu Velebita (foto-arhiva: H. Knifić Schaps)

Str. 299, sl. 3 – Kuće Vukušića u Babrovači, na planinarskom putu Zavižan – Gornja Klada, snimila Helena Knifić Schaps, kolovoz 2002.

Str. 300, sl. 4 – Drago Vukušić i "Suza Velebita", kolovoz 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Str. 303, sl. 5 – Ostatci školske zgrade i obnovljen nekadašnji stan učitelja u Grabarju, snimila Helena Knifić Schaps, svibanj 2002.

Str. 305, sl. 6 – Lijepa kamena kuća s prigradenim dubokim trapom u Štokić podu [Podu], snimila Helena Knifić Schaps, rujan 2002.

Str. 306, sl. 7 – Kuća Mile Borovca s burobranom ili "odbojem", snimila Helena Knifić Schaps, svibanj 2002.

Str. 308, sl. 8 – Detalj kamenog zida – "odboja" uz kuću Mile Borovca, snimila Helena Knifić Schaps, svibanj 2002.

Str. 310, sl. 9 – Zaselak Ošulić u Starčević podu [Podu], svibanj 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Str. 312, sl. 10 – Zanimljiva konstrukcija krovšta ruševine stare kovačnice u Starčević podu [Podu], snimila Helena Knifić Schaps, svibanj 2002.

Str. 313, sl. 11 – Kuća Ive Matijevića u Marami – tzv. "kuća s kiklopskim zidom", svibanj 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Str. 314, sl. 12 – Kuća s ravnim krovom, svibanj 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Sl. 10. Uvijek rado viđen i omiljen gost kod velebitskog stanovništva: u Starčević Podu u Branke i Slavka Starčevića (foto: H. Knifić Schaps 2002.)

Str. 316, sl. 13 – Kompleks kuća Mandekića, rujan 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Str. 317, sl. 14 – Kuće Mandekića – prvi objekt sa šternom, svibanj 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Str. 319, sl. 15 – Sklop kuća Dragice Babić u zaselku Babići, selo Kamenice, koji polako propada, rujan 2002., snimila Helena Knifić Schaps (netočna datacija, točno: svibanj 2002.)

Str. 323, sl. 16 – Novoizgrađena crkvice na raskrižju u Oltarima, kolovoz 2002., snimila Helena Knifić Schaps

Str. 324, sl. 17 – Objekti u Jovanović padežu [Padežu] ponavljaju i nastavljaju tlocrtnu matricu i mjerilo tradicionalne gradnje, listopad 2002., snimila Helena Knifić Schaps

KNIFIĆ SCHAPS, Helena, Pavšina kuća, *Senjski zbornik*, XXIX, 2002, 327-342.

Izvorni znanstveni članak

Ruševna kuća Ivana Samaržije u zaselku Devčići kod Krasna jedan je od najljepših i najvećih primjera pučke gradnje stambenih objekata u području Sjevernog Velebita. Svjedočeći možda zadnje dane postojanja, autorica bilježi podatke o materijalima, načinu gradnje i unutrašnjoj dispoziciji te saznanja o generacijama stanovnika i njihovu načinu života.

Rad je ilustriran s 21 slikovnim prikazom - skicama, arhitektonskim snimkama i fotografijama:

Fotografije:

Str. 328, sl. 1 – Pavšina kuća – jedan od najljepših i najvećih objekata tradicijske stambene arhitekture na sjevernom Velebitu, snimljena pred blagdan Svih svetih 2000.

Str. 329, sl. 2 – Pred ulazom u stolarsku radionicu Ivana Samaržije (kolovoz 2002.) prof. Ante Glavičić (čuči), Rade Devčić, Marijana i Ivan Samaržija (stoje)

Str. 331., sl. 3 – Ivan Samaržija na platou pred Radinom kućom s ostacima kamenog stola, kolovoz 2002.

Str. 334, sl. 4 – Pavšina kuća – pogled s jugoistoka, kolovoz 2002.

Str. 335, sl. 5 – Pogled na Pavšinu kuću s jugozapada, kraj listopada 2000.

Str. 337, sl. 6 – Glavni ulaz i propali krov, iza kojega se vidi konstrukcija sušare pletena od pruća, kolovoz 2002.

Str. 338, sl. 7 – Detalj krovnog veza ili ono što je od njega ostalo – vezna greda sidrena u zid ljeskovim klinom, "cokljak", rog, šimla, kolovoz 2002.

Str. 338, sl. 8 – Podzidnica na južnom zabatu, kolovoz 2002.

Str. 339, sl. 9 – Prozor na južnom zabatu, ispod kâpića, kolovoz 2002.

Skice i arhitektonske snimke:

Str. 332, sl. 1 – Kompleks kuća Devčić – Samaržija, sl. 2 – Tlocrt podruma, sl. 3 – Tlocrt prizemlja, sl. 4 – Tlocrt sušare, sl. 5 – Tlocrt prvog poda, sl. 6 – Tlocrt krova

Str. 333, sl. 7 – Uzdužni presjek, sl. 8 – Detalj krovnog veza, sl. 9 – Istočno pročelje, sl. 10 – Južno pročelje, sl. 11 – Zapadno pročelje, sl. 12 – Sjeverno pročelje

KOS, Lucijan, Pravno-ekonomsko značenje mora u Velebitskom kanalu, *Senjski zbornik*, VI, 1975, 429-466.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Rad obrađuje značenje pomorskih putova i luka u Velebitskom kanalu za povezivanje, trgovinu i razvoj gospodarskih grana u zaleđu. Daje također popis uvala i draga kategoriziran po zaštiti od vjetrova, rtova, otočića, hridi i pličina, tabele udaljenosti naselja kopnom i morem. Razmatra cijeli Velebitski kanal duljine 70 km, te ističe prednosti mogućeg povezivanja ovoga kraja u prometni sustav prema Srednjoj i Zapadnoj Europi mogućom autocestom Rijeka – Zagreb, nizinskom prugom Rijeka – Zagreb i time kanalom Dunav – Sava. U toj povezanosti luka s kontinentom autor vidi veliki razvojni potencijal.

Članak je ilustriran s 8 slikovnih prikaza - skicama, kartama i fotografijama, između ostalih:

Fotografije:

Str. 432, sl. 110 – Zračni snimak srednjeg dijela Senja s jugozapada

Str. 434, sl. 111 – Pogled na Jurjevo, mjesto i luku. Snimak iz 1965.

Str. 434, sl. 112 – Pogled a juga na mjesto Jablanac. Snimak oko 1930.

Str. 439, sl. 113 – Pogled s juga na Donji Starigrad (kod Senja). Oko 1935.

Str. 440, sl. 114 – Pogled s juga na luku i mjesto Karlobag. Oko 1955.

Skice:

Str. 465, sl. 116 – Skica luke Senj s gatovima i dubinama

Str. 466, sl. 117 – Skica luke Jablanac s dubinama i položajem svjetionika

Karta:

dodatak između str. 466 i 467 - More S.O Gospić i More S.O Senj

MATIJEVIĆ-SOKOL, Mirjana, Povijesna svjedočanstva o Senju i okolici – Antički izvori, *Senjski zbornik*, XXI, 1994, 25-40.

Stručni članak

Izvori iz antičkog doba (originalni zapisi ili kasniji srednjovjekovni citati antičkih izvora) svjedoče o postojanju liburnskog naselja *Senia* (Senja) i stalnih naselja u okolici, kao što su *Argyruntum* (Starigrad), *Vegium* ili *Bigi* (Karlobag), *Ortopola* ili *Ortoplina* (Stinica), *Lopsica* (Sveti Juraj), te japodskih naselja *Monetium* (Brinje), *Avendo* (Brlog), *Arupium* (Prozor) i *Ausancalio* (Medak).

MODRIĆ, Božidar, Etnografske crtice iz Podgorja, *Senjski zbornik*, I, 1965, 246-253.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autor analizira utjecaj krajolika i životnih uvjeta na način života u zajednici te stalne seobe za ispašom i na fizički izgled stanovništva. Opisuje planinske stanove, njihovu građu i materijale, uporabne predmete, običaje, gostoljubivost, neobično razvijeno rodoljublje te raseljavanje kao nezaustavljiv proces.

Rad je ilustriran sa 4 fotografije:

Str. 247, sl. 55 – Donja Prizna, zaselak Brine-Kovači.

Str. 249, sl. 56 – Donji Starigrad prije rata.

Str. 250, sl. 57 – Bunjevački planinski zaselak Špalji iznad sv. Jelene.

Str. 252, sl. 58 – Ostaci stare tzv. "grčke kuće" iznad zaselka Pijavica.

PAVIČIĆ, Stjepan, Prilozi o nepoznatoj prošlosti grada Senja i okolice,¹² *Senjski zbornik*, II, 1966, 309-382.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

U opsežnom članku autor detaljno opisuje uzroke raseljavanja stanovništva pred nadirućom turskom opasnošću u 16. stoljeću, te ponovno naseljavanje hrvatskih Bunjevaca u opustjele prostore Podgorja, padina Kapele i Velebita, u poglavljima:

I. Seljenje sa zemljišta oko Senja u godinama od 1522 – 1526.

II. Iz starije prošlosti Jurjeva, Jablanca, Karlobaga, Starigrada, Krasna, Sv. Križa, Trzana, Ledenica i Krmpota

III. Naseljavanje Bunjevaca u Senjskoj planini i Podgorju (oko Liča, Krmpota, Krivoga Puta, Vratnika, Krasna, Jurjeva, Lukova, Starigrada, Klade, Jablanca, Prizne i Karlobaga)

IV. Iz starije prošlosti Karlobaga

¹² Članak je u sadržaju (str. 427) naveden pod naslovom: Raseljenje starosjedilaca i doseljenje Bunjevaca u senjski kraj.

Rad je ilustriran sa 40 slikovnih prikaza - starim kartama i ilustracijama te fotografijama, između ostalih:

Str. 324, sl. 57 – Stari grad Jablanac (utvrda) i ruševine Balenova mlina i pilane (oko god. 1935)

Str. 324, sl. 58 – Doprema drvene građe za utovar u brodove u Jurjevu (oko god. 1900)

Str. 327, sl. 59 – Pogled na luku i mjesto Jablanac (oko god. 1910)

Str. 330, sl. 61 – Ruševine jablanačkog staroga grada, staro kupalište i kuće (oko god. 1910)

Str. 335, sl. 63 – Stanovnik Velebita odjeven u starinsko narodno ruho na odmoru u bukovoj šumi (oko god. 1920)

Str. 337, sl. 64 – Podgorsko planinsko naselje (stanovi) na primorskim padinama sjevernog Velebita (oko god. 1930.)

Str. 338, sl. 65 – Tipična planinska kuća na rubu borove šume sjevernog Velebita ispred "Paleža" (stanje 1965) – Foto: A. Glavičić

Str. 341, sl. 66 – Pogled na Ledenice, planinsko naselje sa crkvom sv. M.B. Karmelske

Str. 346, sl. 69 – Karakteristika srednjeg i visokog Velebita (od 600 do 1300 m n.v.) – Veliki broj sezonskih naselja nastalih uz manja plodna polja – Ruševine kuće u Legačkoj dulibi (1965) – Foto: A. Glavičić

Str. 349, sl. 70 – Napuštene sezonske nastambe Podgoraca u sjevernom Velebitu – Naselje "Palež" (stanje god. 1965)

Str. 351, sl. 71 – Jedna od sačuvanih i karakterističnih sezonskih podgorskih planinskih kuća u sjevernom Velebitu – Naselje "Palež" (stanje 1965) – Foto: A. Glavičić

PAVIČIĆ, Stjepan, I. Senj u svojem naselnom i društvenom razvitku od 10. stoljeća do turskog prodora; II. Raseljavanje staroga stanovništva iz Senja i okolice, nastanjivanje uskoka i njihovo djelovanje, *Senjski zbornik*, III, 1967/69, 324-373.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

U opsežnom se članku opisuje razdoblje od prije doseljavanja Hrvata do kraja 17. stoljeća. Razmatra se razvoj naselja, njegovi usponi i padovi s obzirom na povoljan položaj za zasnivanje luke, dobru povezanost sa zaleđem, trgovinu, gradnju brojnih crkava, pa sve do utvrđivanja grada za obranu od turske najezde.

PAVIČIĆ, Stjepan, Iz prošlosti Krasna i okolice, *Senjski zbornik*, XVIII, 1991, 259-266

Izvorni znanstveni članak

Povijest Krasna autor prati od prvog spomena početkom 13. stoljeća, razdoblja turskih i mletačkih osvajanja, pa preko Vojne Krajine. Sve je povezano s naseljavanjem i raseljavanjem stanovništva u naselja od otoka (Pag), Podgorja, pa sve do Krasna. Analizira i podrijetlo najzastupljenijih ovdašnjih prezimena s obzirom na doseljavanje.

PAVIČIĆ, Stjepan – GLAVIČIĆ, Ante, Naseljavanje Bunjevaca Krmpočana u senjskoj planini i primorju u prvoj polovici XII. stoljeća, *Senjski zbornik*, X-XI, 1983/84, 151-155.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autori u ovom radu daju sažetak veće rasprave o naseljavanju okolice Senja, Krmpota, Krivog Puta, Senjske drage, Krasna i Podgorja u prvoj polovici XVII stoljeća, uglavnom iz područja Ravnih kotara.

Sam je rad ilustriran jednim slikovnim prikazom, a prethode mu dvije fotografije:

Str. 150., sl. 31 – Zaselak Nekići ("Smiljanići") – Hrnotine, seosko dvorište. Snimio A. Glavičić, 1984.

Str. 150., sl. 32 – Veliki bunar i lokva na planinskoj stazi koja vodi od Magistrale za Veliko Rujno, snimio A. Glavičić, 1982.

PEŠUT, Damjan, Etnička i konfesionalna podjela nakon oslobođanja Like od Turaka, *Senjski zbornik*, XXIV, 1997, 85-130.

Stručni članak

Analizirajući izvješća o stanju crkvenih i političkih odnosa u Lici krajem 17. stoljeća, autor istražuje međusobne odnose konfesionalnih zajednica u vremenu između sloma turske i uspostave austrijske vlasti. Donosi i podatke o broju kućanstava po vjeroispovjestima, što govori o životu osobito Kosinja, Hoteša, Ostrovice, Pazarišta, Klanca, Bužima, Brušana, Smiljana, Perušića, Bilaja i okolnih naselja.

Rad je ilustriran s 3 fotografije, od toga:

Str. 102, sl. 1 – Panorama Otočca na razglednici iz godine 1917.

Str. 126, sl. 3 – Stara kuća obitelji Josipa Devčića u zaseoku Devčići (Krasno polje), foto A. Glavičić 1986.

ROGIĆ, Pavle, Naseljenost velebitske primorske padine, *Senjski zbornik*, I, 1965, 35-68.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autor daje jedan od najiscrpnijih prikaza povijesti doseljavanja, života i na kraju odseljavanja s područja primorske velebitske padine.

Rad je podijeljen u poglavlja:

Geografski položaj (ovisnost prirodnih danosti na mogućnost naseljavanja, život i prometnu povezanost)

Najstariji historijski podaci (podjela u razdoblja od najranijeg doba do polovice 17. stoljeća i bijega pred turskim osvajačima, te od druge polovice 17. stoljeća i povratka do suvremenih dana, s prikazom razvoja najznačajnijih naselja)

Naselja velebitske padine u vrijeme Vojne krajine (transformacija stočara u vojnike i graničare, gospodarenje šumama i drvetom, način gradnje kuća, gradnja cesta i putova)

Župske matice (jedan od najvrjednijih izvora, podrijetlo prezimena vezano na prethodna prebivališta, organizacija svakodnevnog života)

Suvremeno stanje (od selidbe s brojčanim podacima i uzrocima).

Rad je ilustriran s 3 fotografije:

Str. 38, sl. 8. – Jurjevo početkom 20. st.

Str. 62, sl. 9. – Pogled na Jurjevo prije rata.

Str. 63, sl. 10. – Senjsko Lukovo s uvalom i Piškulja vrhom (Foto: Dr J. Poljak)

ROGIĆ, Pavle, Jurjevo u doba Vojne Krajine, *Senjski zbornik*, VIII, 1980, 211-227.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autor opisuje povijest Svetog Jurja od provale Turaka na područje Balkana u drugoj polovici 15. i u 16. stoljeću, životu u sklopu Austro-Ugarske monarhije i mletačkim utjecajima, te utjecajima promjena na naseljavanje, raseljavanje, vojnu službu, prometovanje morem i kopnom, vezama sa zaleđem, obrtima, školovanju. Na kraju donosi i utjecaj/ostatak stranih riječi i izraza (poglavito njemačkog govornog područja) u svakodnevnom govoru.

RUKAVINA, Ante, Privreda ličke i primorske strane Velebita, *Senjski zbornik*, IV, 1970, 99-123.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Ovaj cjelovit prikaz mogućnosti i načina privređivanja od 15. stoljeća do aktualnog stanja 60-tih godina prošlog stoljeća najbolje ilustrira način života stanovništva kopnene i morska velebitske padine, raseljavanje i trajnu potrebu kretanja "poprijeko", od mora u kopno. Na kraju teksta autor postavlja pitanje – na koje je vrijeme u međuvremenu odgovorilo – kako iskoristiti ljepote, šume, pašnjake, snijeg i ostalo radi turizma kao nove privredne grane.

Rad je ilustriran s 12 slikovnih prikaza - tablicom i fotografijama, između ostalih:

Str. 101, sl. 43 – Planinski predio oko Palježa, sjeverni Velebit.

Str. 102, sl. 44 – Jovanović padež u Štirovači, snimio dr. Ž. Poljak

Str. 103, sl. 45 – Predjel Mirovo iznad Jablanca, ljetni stanovi i ograde, naokolo pašnjaci. Snimio dr. Ž. Poljak.

Str. 104, sl. 46 – Stari bunar uz put za Žive Bunare.

Str. 105, sl. 47 – Stočarski stanovi ispod Malorana, južni Velebit. Snimio prof.

S. Forenbacher.

Str. 109, sl. 48 – Napuštene Ramića kuće u V. Paklenici, snimio dr. Ž. Poljak.

Str. 115, sl. 50. – Seoska kuća u Crnom Dabru, srednji Velebit, snimio dr. Ž. Poljak, 1968.

Str. 116, sl. 51 – Seoska kuća u zaseoku Skorupovac, središnji Velebit (960 mv), snimio dr. Ž. Poljak, 1968.

Str. 119, sl. 52 – Pogled na luku i mjesto Jablanac, oko 1930. godine.

Str. 120, sl. 53 – Žrnovica kod Jurjeva. Vrulje u moru, snimio S. Božičević.

RUKAVINA, Ante, Još žive velebitske šume, *Senjski zbornik*, XVII, 1990, 281-290.

Pregledni članak

Autor razmatra problematiku iskorištavanja velebitskih šuma, kao i uzroke ogoljavanja velebitskih padina. Dok se isprva šuma sjekla kako bi se dobila površina za ratarsko (polja, oranice) ili stočarsko (pašnjaci) korištenje te gradnju nastambi i izradu svakodnevnih potrepština, kasnije (osobito za Vojne krajine) se građa izvozi prema moru za druge potrebe (brodogradnju, industrijsko korištenje).

Rad je ilustriran s 5 fotografija:

Str. 282, sl. 95 – Planinski predjeli sjev. Velebita, iznad doca Sinokos, arheološko istraživanje prethistorijskog tumula, uz put prema Prizni, snimio dr. S. Božičević 1983.

Str. 283, sl. 96 – Predjeli Mliništa, kraško polje s planinskom crkvom s. Jelene Cesarice, napušteni ljetni stanovi Podgoraca, snimio dr. S. Božičević 1983.

Str. 284, sl. 97 – Planinski predjeli Dundović-padeža, snimio dr. S. Božičević 1983.

Str. 285, sl. 98 – Planinski predjeli sjev. Velebita, staro ljetno stanište Podgoraca Lubenovac, snimio dr. S. Božičević 1983.

Str. 288, sl. 99 – Planinski predjeli sjev. Velebita, Dundović-padež, stari napušteni pastirski ljetni stanovi Podgoraca, snimio dr. S. Božičević 1983.

SEVERINSKI, Vladimir, Senjske šume i njihova eksploatacija, *Senjski zbornik*, I, 1965, 232-245.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Nezadovoljavajućem stanju ovdašnjih šuma nije samo uzrok loše gospodarenje i neracionalno korištenje, već prvenstveno loši klimatski i pedološki uvjeti krškog terena, dugotrajna i jaka insolacija, male količine i nepovoljan raspored oborina i jaki vjetrovi. Bolju iskoristivost priječi i nedovoljno razvijena mreža putova i prometnica. Da bi se iskoristio prirodni potencijal, koji je tradicionalna privredna grana ovdašnjeg stanovništva, potrebno je prići intenzivnom gospodarenju u postojećim prirodnim šumama (jer je plantažni uzgoj brzorastućih vrsta nemoguć), kao i izgradnji šumskih komunikacija.

Rad je ilustriran s 4 fotografije, između ostalih:

Str. 233, sl. 51. – Motiv iz predjela Štirovače, lugarska kućica (foto: inž. J. Pavelić)

Str. 243, sl. 54. – Stabla starih maslina u D. Prizni (foto: N. Matijević)

SEVERINSKI, Vladimir, Gospodarenje sjeverno-velebitskim šumama u prošlosti i danas, *Senjski zbornik*, III, 1967/68., 262-275.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Šuma i gospodarenje njezinim bogatstvima je oduvijek bio najznačajniji pokretač života u Sjevernom Velebitu, bilo da se radilo o krčenju za dobivanje obradivih površina ili pašnjaka ili o iskorištavanju drvne građe kroz stoljeća za potrebe gradnje, brodogradnje i drugo. Gospodarenje šumama značilo je i gradnju i održavanje

vlaka i puteva, gradnju luka i skladišta, a kasnije i žičare. Autor analizira mogućnost optimalne izgradnje transportnih prava od centra prerade drveta (Krasno) do luke (Sveti Juraj) ili Otočca, što se povoljno odražava na zapošljavanje i život stalnog stanovništva.

Rad je ilustriran vojnom kartom iz 1814. i fotografijom:

Str. 273, sl. 79. – Planinski motiv u Štirovači, veće šumsko radilište u sjev. Velebitu (foto Ml. Lončarić).

SZAVITZ-NOSSAN, Stjepan, Ceste Karlovac – Senj od najstarijih vremena do sredine XIX. stoljeća, *Senjski zbornik*, IV, 1970, 127-167.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autor donosi kronologiju izgradnje putova i cesta od Senja (kao mjesta najpovoljnijeg za osnivanje naselja i luke na cijelom potezu od ušća Rječine do ušća Zrmanje) prema unutrašnjosti (Karlovcu), od antičkih vremena do izgradnje suvremenih cesta koje je gradila Austro-Ugarska monarhija. Svi pravci išli su preko najpovoljnijeg prijevoja, Vratnika i Žute Lokve prema Kapeli. Posebno poglavlje posvećeno je Struppijevoj Jozefinskoj cesti.

Članak je ilustriran kartom položaja Senja i fotografijama.

SZAVITZ-NOSSAN, Stjepan, Stare ceste Gospić – Brušane – Baške Oštarije – Karlobag u XVIII. i XIX. stoljeću, *Senjski zbornik*, V, 1973, 133-152.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Austro-Ugarska vlast pokrenula je i završila gradnju cesta, vitalno važnih za razvoj ovoga kraja i zapošljavanje ljudi. Tada dostupnim, uglavnom primitivnim sredstvima, izgrađene su za to vrijeme neobično moderne ceste kolnika širine 6 m, s masivnim rubnim kamenima, teškim potpornim zidovima i savršenom odvodnjom. Te ceste predstavljaju remek-djela inženjerskog građevinskog umijeća.

Detaljno su opisani pravci, datumi izvođenja, trase, tehnički detalji gradnje i graditelji sljedećih cesta: Stara Karolinska cesta (pravac Gospić – Oštarije – Karlobag), Stara Terezijanska cesta (Gospić - Brušani - Oštarije - Karlobag) i Jozefinska cesta (Karlovac – Senj).

Članak je ilustriran kartama, skicama detalja izvedbe i fotografijama.

ŠKRBIĆ, Nevena, Pojedini elementi duhovne kulture primorskih Bunjevaca, *Senjski zbornik*, XXVII, 2000, 217-226.

Izvorni znanstveni članak

Prilog je rezultat terenskih istraživanja po selima Kapele i pod Senjskim bilom (i to u Panjićima, Žuklju, Ljubežinama i Rakiti) o vjerovanjima u nadnaravna bića, proricanjima, pogrebnim običajima (uključujući mirila ili počivališta) i drugo.

ŠKRBIĆ, Nevena, Izvješće s istraživanja u selima pod Senjskim bilom u zaleđu Sv. Jurja, *Senjski zbornik*, XXVIII, 2001, 261-274.

Izvorni znanstveni članak

Etnološka istraživanja provedena 2000. i dijelom 2001. godine na području Senjske Drage (Donji Lopci), Vratničkog polja (Melnice, Vratnik), Crnoga Kala, Domina, Hrnotina, Oltara, Biljevina, Markovića, Oltara i Turinskog Krča bilježe vjerovanja i običaje iz svakodnevnog života stanovništva, čuvajući tako sjećanje na naseljenost tih područja.

Rad je ilustriran sa 7 fotografija:

Str. 263, sl. 1 – Obitelj Marka Lopca Markića (teše drvo) i žene mu Ane, te zeta Luke Rončevića i kćeri Milke, sjedi gđica Nesa Krajač – Senjska Draga, oko 1925.-1930.

Str. 263, sl. 2 – Senjski izletnici uz seosku kuću zaseoku Šušanj (Krivi Put), 11.5.1914.

Str. 266, sl. 3 – Planinski zaselak Tuževac, Senjsko bilo, napuštene kuće i zemlje, stanje 2000.

Str. 266, sl. 4 – Planinski zaselak Žukalj, gospodarstvo Mate Nekića, stanje 2000.

Str. 271, sl. 5 – Kuća i gospodarska zgrada obitelji Josipa Krmpotića Anelice, seoska cisterna, Gornji Veljun (Krivi Put), stanje 2000. (netočna datacija, točno: svibanj 2001., snimio Ante Glavičić, s leđa se prepoznaje autorica ovog teksta a fotografija je nastala za zajedničkog obilaska)

Str. 272, sl. 6 – Kuća i gospodarske zgrade obitelji Jose Margete, zaselak Žukalj, Senjsko bilo. Od desna: Višeslav Aralica, Nevena Škrbić, Joso Margeta i Ante Glavičić

Str. 273, sl. 7 – Starinski kameni portal podruma seoske kuće u zaseoku Klarićevac (Krivi Put). Snimio A. Glavičić, 2000.

TROŠELJ, Mira, Ukrasi i simboli na južnovelebitskim mirilima na području Starigrada-Paklenice (I dio), *Senjski zbornik*, IX, 1981/82, 115-148.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Autorica u članku iznosi svoje pretpostavke o vremenu nastanka mirila u području Južnog Velebita pod Velikim Rujnom do Velike Paklenice, na lokalitetima Kruškovac, Katalinići, Koići, Glavičice i Zavitrenik. Najveći dio rada posvećen je analizi obrade i dekoraciji (ukrasima) uzglavnice i podnožnice, koje prikazuje nizom skica (ovdje se ne specificiraju).

Članak ilustriraju s 50 slikovnih prikaza – skicama detalja, fotografijama i kartom predjela istraživanja.

Skica – karta:

Str. 116 – Starigrad – Paklenica, lokacije – MIRILA

Fotografije:

Str. 120, sl. 57 – Pogled na mirila nad Kruškovcem, sjeverozapadno od St. - Paklenice. Snimio od zapada A. Glavičić, 1982.

Str. 121, sl. 58- – Obiteljska mirila nad Kruškovcem – pogles na uzglavnice. Snimila od istoka M. Trošelj, 1982.

Str. 128, sl. 65 – Simboličan ukras sa uzglavnice M1 – 3 nad Kruškovcem. Snimila od istoka M. Trošelj, 1982.

Str. 130, sl. 66. – Pogled na obiteljsko mirilo Koića s Jatare sjeverno od Dobrog Sela. Snimila od sjeverozapada M. Trošelj, 1982.

Str. 131, sl. 67 – Obiteljsko mirilo Koića s Jatare, snimila od istoka M. Trošelj, 1982.

Str. 131, sl. 68 – Obiteljsko mirilo Koića s Jatare, snimila od zapada M. Trošelj, 1982.

Str. 132, sl. 69 – Dvoslivni tip uzglavnice na mirilu M2 iznad Dobrog Sela, snimila od istoka M. Trošelj, 1982.

Str. 141, sl. 92 – Skupina mirila na M3 – Zavitrenik sj. Os St. – Paklenice, snimila od jugoistoka M. Trošelj, 1982.

Str. 142, sl. 93 – Nekoliko uzglavnica na mirilu Zavitrenik, snimila od juga M. Trošelj, 1982.

Str. 142, sl. 94 – Uzglavnica s mirila M3 - Zavitrenik, snimila od juga M. Trošelj, 1982.

TROŠELJ, Mira, Ukrasi i simboli na južnovelebitskim mirilima na području Selina (II), *Senjski zbornik*, X-XI, 1983/84, 59-72.

Pregledni članak

Autorica nastavlja opisivanje južnovelebitskih mirila analizirajući lokalitet, oblike i motive ukrašavanja s područja Tribnja, Krušćice, Starigrada-Paklenice i Selina, posebno navodeći mirila Jurlina na Zukvi, mirila pod Grabovim Dolinama, mirila Jusupa (Jabukovac), mirila Samardžića, mirila na Podu Jukića, skupno mirilo Jukića i zaselka istočno od potoka Mala Paklenica, mirila Bicića, mirila Sigama Kneževića, mirila Reljan – Zuvanovića te mirila na Kosi Magaškoj istočno od Reljana.

Rad je ilustriran s 6 slikovnih prikaza - kartom prikaza područja istraživanja, skicama i fotografijama:

Karta područja:

Str. 58, sl. 14 – Karta lokacija starih mirila i okolnih zaselaka na području naselja Seline – Starigrad-Paklenica

Fotografije:

Str. 67, sl. 15 – Skupno mirilo obitelji Magaš, snimio St. Gilić 1983.

Str. 68, sl. 16 – Podnožnice na mirilu obitelji Magaš, snimio St. Gilić 1983.

Str. 69, sl. 17 – Grupa magaških mirila djece i odraslih. Snimio St. Gilić 1983.

Str. 71, sl. 18 – Pogled na mirilo obitelji Magaš pokraj puta. Snimio St. Gilić 1983.

TROŠELJ, Mira, Prilog istraživanju velebitskih mirila, *Senjski zbornik*, XIX, 1992, 69-72.

Pregledni članak

Brojna su se istraživanja s raznih aspekata bavila mirilima u Velebitu (J. Poljak, I. Krajač, B. Fučić, M. Gavazzi, A. Glavičić, A. Freudenreich, A. Faber), a u ovom se tekstu prvi put daje etimološka analiza i toponimska obrada pojma mirilo.

TROŠELJ, Mira, Osvrt na neke osobitosti mirila na Velebitu, *Senjski zbornik*, XIX, 1992, 73-80.

Pregledni članak

Autorica ističe neke osobitosti mirila vezano na orijentaciju te položaj uzglavnice i podnožnice, posebno se osvrćući na značaj mirila u odnosu na grob. Obradeno je područje Bukovice i Ravnih kotara. Na kraju članka autorica sistematizira ikonografiju likovnog prikaza, prema vlastitim istraživanjima u Velebitu.

Rad je ilustriran sa 7 slikovnih prikaza - fotografija i skica.

Fotografije:

Str. 74, sl. 1 – Skupina mirila Dobroselo, tip dvoslivne uzglavnice

Str. 75, sl. 2 – Mirila uz put između župne crkve i varoša Jurjevići u Bukovici, pačetvorinasti oblici (snimila prof. Olga Oštrić, 1976)

Str. 76, sl. 3 – Mirila kod zaseoka Koići, lučno zaobljeni tip dvoslivne uzglavnice

Str. 79, sl. 7 – Mirila Bristovac, stepeničasti niz popločenih mirila s vješto oblikovanim uzglavnicama

Skice:

Str. 77, sl. 4 – Mirila iznad Dobrosela, lučno zaobljen i pačetvorinasti tip (M 1 : 20)

Str. 77, sl. 5 – Kosa iznad Starigrada, mirila Koić, tip dvoslivna mirila "Dobroselo" (M 1:20)

Str. 78, sl. 6 – Plan mirila iznad zaseoka Kruškovac (M 1 : 100)

VALENTIĆ, Mirko, Turski ratovi i hrvatska dijaspora u XVI. stoljeću, *Senjski zbornik*, XVII, 1990, 45-60.

Izvorni znanstveni članak

Autor analizira najvažnije pravce migracije Hrvata u 15. i 16. stoljeću iz zapadne Bosne, Like i Krbave, donjeg toka rijeke Kupe i Une, osobito pravce prema Apeninskom poluotoku, Istri, Gorici i Kranjskoj te dalje prema sjeveru. Analizira također i dijasporu balkanskih Vlaha, iznoseći nekoliko hipoteza.

Rad je ilustriran kartama i bakrorezima iz XV, XVI i XVII stoljeća.

VEKIĆ, Amelio, Zaštitno arheološko istraživanje u Žutoj Lokvi, *Senjski zbornik*, XXIII, 1996, 35-40.

Prethodno priopćenje

Istraživanja na raskrižju cesta Senj – Otočac – Brinje 1996. dokazuju postojanje antičkog lokaliteta sa zidom, ostacima žbuke i crijepa. Radi se o postaji za odmor putnika, promjenu konja, popravak kola i drugo, što svjedoči o važnosti tog prometnog puta na cesti *Senia – Avendo – Arupium*.

Rad je ilustriran s 5 fotografija, između ostalih:

Str. 36, sl. 1 – Arheološko istraživanje u Žutoj Lokvi (snimak sa sjevera)

Str. 37, sl. 2 – Arheološko istraživanje u Žutoj Lokvi (snimak sa sjevera)

Str. 38, sl. 3 – Arheološko istraživanje u Žutoj Lokvi (snimak sa sjevera)

VUKUŠIĆ, Danijel (Dane), Neka od sjećanja na narodne običaje u Podgorju, *Senjski zbornik*, XXII, 1995, 379-406.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Rijetko je koji pojedinac za života toliko doprinio širenju svijesti i znanja o svom nedovoljno poznatom i istraženom kraju, kao Dane Vukušić. U ovom radu daje svoja sjećanja na običaje (pogrebne, božićne, uskrsne, proštenja, prela, ..) i vjerovanja stanovništva, kao i način života u Podgorju i tijekom sezonske selidbe ljudi i blaga u planinu.

Rad je ilustriran sa 6 fotografija:

Str. 385, sl. 1 – Danijel Vukušić (desno) s prijateljem na izletu u planinskom zaseoku Struge. Snimljeno 1985.

Str. 389, sl. 2 – Mlinište, planinsko sezonsko stanište Podgoraca od Prizne. Snimio S. Božičević 1985.

Str. 392, sl. 3 – Grabarje, planinsko naselje na Podovima iznad Jablanca. Snimljeno 1965.

Str. 395, sl. 4 – Karamarkovac, planinsko naselje na Podovima iznad Živih Bunara. Snimljeno 1965.

Str. 397, sl. 5 – Struge, planinsko naselje Podgoraca iznad Stinice. Snimak iz 1930.

Str. 399, sl. 6 – Planinska kuća obitelji Jure Mandekića u Mliništu, planinskom naselju iznad Jablanca. Snimljeno 1967.

ZANINOVIĆ, Marin, Antička naselja ispod Velebita, *Senjski zbornik*, VIII, 1980, 187-196.

Nema znanstvenu klasifikaciju.

Članak obrađuje temu naseljavanja podvelebitskog područja u antička vremena, preko rimskog razdoblja pa do 9. st. n.e; autor konstatira promjene koje naselja doživljavaju (*Senia*, *Lopsica*, *Ortopla*, *Vegium*, *Argyrumtum*) te ističe potrebu kontinuiranog istraživanja.

Rad je ilustriran s dvije fotografije:

Str. 189, sl. 71 – Suhozid-međa između ilirskih općinskih zajednica Ortoplina (Stinica) i Becosa (Karlobag) podignutog 14. godine n.e. na brdu Panos iznad Jablanca.

Str. 194, sl. 72 – Brdo "Gradina" – srednjovjekovna utvrda iznad D. Starigrada, snimio dr. Vl. Mirosavljević 1973.

ZANINOVIĆ, Marin, Stanovništvo velebitskog Podgorja u antici, *Senjski zbornik*, X-XI, 1983/84, 29-40.

Pregledni članak

U članku autor opisuje naseljavanje Podgorja u antičko vrijeme, kao i značaj zaleđa za život u primorskim krajevima te povremenih sukoba oko posjedovanja

zemljišta, pašnjaka, ribarenja, trgovanja, korištenja vode i putova i drugih djelatnosti važnih za život.

Ilustracije uz radove objavljene u Senjskom zborniku I – XXIX, koji temom nisu vezani uz pučku gradnju

U *Senjskom* su zborniku neki članci ilustrirani fotografijama ambijenata, pučke gradnje za boravak i stanovanje, izvlačenja i transporta drva, iako im to nije osnovna tema, kao na primjer:

GLAVIČIĆ, Ante, Mjesto pogibije i pokapanja vojnika i civila tijekom Drugog svjetskog rata na području općine Krivi Put, Kotar Senj, *Senjski zbornik*, XXVI, 1999.

Str. 327, sl. 7 – Klaričevac, kuća s ogradama, stanje 1998.

BABIĆ, Dragomir, Uz 30. obljetnicu Planinarskog društva "Zavižan" Senj (1950 – 1980), *Senjski zbornik*, IX, 1981-1982.

Str. 378, sl. 138 – Planinski predjeli Mirova, posljednji stanovi. Snimio od sjevera S. Božičević, 1978.

Str. 378, sl. 139 – Planinski predjeli krškog polja Lubenovac, sj. Velebit. Snimio dr. R. Simonović oko 1930.

Str. 379, sl. 140 – Planinarski dom "Krajačeva kuća" pod Vučjakom, sj. Velebit. Snimio inž. Pleša ljeti 1938.

Str. 379, sl. 141 – Stara planinska kuća na Mirovu, od 1922-1962. planinarska koliba. Snimio V. Stahuljak, st.

Str. 380, sl. 142 – Planinarski dom "Krajačeva kuća" pod Vučjakom. Grupu planinara pred domom snimio inž. Pleša 1938.

BADURINA, Anđelko, Glagoljska iluminatorska djelatnost Senja, *Senjski zbornik*, VIII, 1980.

Str. 388, sl. 122 – Jurjevo oko 1925. Pučka svečanost, igra se kolo na obali.

BOŽIČEVIĆ, Srećko, Potresi u Senju, *Senjski zbornik*, III, 1967-1968.

Str. 259, sl. 76 – Pogled sa zapada na mjesto Jablanac, luku i Klačenicu s brda Panos (oko 1940.)

DEROSSO, Zlata, Stjepan Vukušić: Da život ne pogaziš, *SZ*, V, 1973.

Str. 444, sl. 184 – Slikovito podgorsko naselje Jablanac; u pozadini vrhunci Velebita. Snimljeno oko 1935.

Str. 445, sl. 185 – Lukovo senjsko, slikovito naselje pod Velebitom. Snimljeno oko 1935.

Sl. 11. Predah u uvali Anžino, na putu od Biluće do Lukova
(foto: H. Knifić Schaps, lipanj 2001.)

Str. 446, sl. 186 – Planinski sezonski stanovi u Mliništu iznad Prizne. Snimljeno 1971.

DEROSSI, Zlata, Stjepan Vukušić: Svijet pod Listincem, Pula 1979., *Senjski zbornik*, VIII, 1980.

Str. 426, sl. 134 – Planinske sezonske nastambe u Štokić-dulibi u sjev. Velebitu, snimio Mr S. Božičević 1980.

DEROSSI, Zlata, Milan Krmpotić: Skamenjene svirale, *Senjski zbornik*, VIII, 1980.

Str. 450, sl. 140 – Ruševine kuće Pavelić Vinka – "Brade" u kojoj se od jeseni 1942. nalazilo sjedište KK KPH Senj i KK SKOJ-a. Stanje iz 1950.

Str. 450, sl. 141 – Seoska kuća, zaseok Radići, Zabukovac, u kojoj je u jesen 1942. počela s radom partizanska škola.

HORVATIĆ, S., ILIJANIĆ, Lj., MARKOVIĆ-GOSPODARIĆ, Lj., Biljni pokrov okoline Senja, *Senjski zbornik*, III, 1967-1969.

Str. 300, sl. 100 – Planinski motiv u predjelu Budima, sjev. Velebit

IVANČEVIĆ, Vice, U povodu obljetnice osnutka Velebitskog botaničkog vrta (1967. – 2002.), *Senjski zbornik*, XXIX, 2002.

Str. 366, sl. 3 – Babrovača, stari planinski stan obitelji Vukušića – Gornja Klada, snimio od juga A. Glavičić, rujan 2002. (netočna datacija, točno: kolovoz 2002.)

Str. 367, sl. 4 – Planinski ljetni stan Vukušića u Babrovači pod Zavižanom. Pred stanom od lijeva: Drago Vukušić (meteorolog u m.) i supruga Marija, a desno Helena Knifić Schaps, dipl. arh., povratak s istraživanja Borovih vodica, snimio od sjevera A. Glavičić, rujan 2002. (netočan podatak, točno: s istraživanja Živih vodica; netočna datacija, točno: kolovoz 2002.)

KRMPOTIĆ, Branko, Trgovački ugovor Dubrovnika sa Senjom godine 1248., *Senjski zbornik*, VIII, 1980.

Str. 317, sl. 96 – Senjska Draga – zaselak Sv. Križ oko 1925

MATIJEVIĆ, Jure, Prvo oslobođenje Podgorja, *Senjski zbornik*, X-XI, 1983-1984.

Str. 334, sl. 52 – Ljetni stan Vicka Šegote na Jablanačkom Alanu. Snimio od juga A. Glavičić 1982.

PAVELIĆ, Milan, Partizanski odred "Alan", *Senjski zbornik*, VII, 1976-1979.

Str. 210, sl. 96 – Podgorski stanovi "Struge", sjev. Velebit, (snimio dr. Simonović). Baza i logor podgorskog partizanskog odreda Alan, 1943.

Str. 216, sl. 99 – Žene Podgorja nesebično pomažu NOP, prijenos preko Velebita hrane i ratnog materijala, snimljeno negdje iznad G. Prizne 1944.

PETRANOVIĆ, Nikola, Mogućnosti razvoja općine Senj u jednom dugoročnijem razdoblju, *Senjski zbornik*, X-XI, 1983-1984.

Str. 246, sl. 39 – Uvala Žrnovnica nedaleko Jurjeva. Stara pilana i mlin, vlasništvo Š. Vidmara oko 1930.

Str. 246, sl. 40 – Utovar bordunala – drvene građe na brodove u luci Sv. Juraj - Jurjevo, 1930?

Str. 255, sl. 41 – Pogled na Jurjevo i okolna brda. Snimljeno s otočića Lisac oko 1930.

RAGUŽ, Mirko, Sudbina pučkih škola senjskog područja od 1945. do 1980., *Senjski zbornik*, XXIII, 1996.

Str. 287, sl. 2 - Planinski stanovi u Mliništu u sjevernom Velebitu.

RUKAVINA, Ante, Pučko liječenje životinja, *Senjski zbornik*, IX, 1981-1982.

Str. 392, sl. 154 – Posljednji zapadnomalovanski stanovi i torovi, južni Velebit. Snimio od zapada A. Glavičić 1981.

Str. 398, sl. 156 – Podprag, kuća obitelji Nekić, u pozadini slikovite Tulove grede. Na slici članovi znanstvene ekskurzije Senjskog muzeja. Od desna na lijevo: Božidar Modrić, Helena Knifić, Ivo Došen, Vlado Oštrić, Sanja Božičević, Miroslav Glavičić, Ante Glavičić. Snimio Mr S. Božičević

Str. 398, sl. 157 – Crni padež na Štirovači u Velebitu, snimio Dr R. Simonović

VUKUŠIĆ, Danijel, Uredništvo Biltena društveno-političkih organizacija općine Senj, *Senjski zbornik*, X-XI, 1983-1984.

Str. 306, sl. 50 – Planinski predjeli Štokić Dulibe, južno od Mirova. Snimio S. Božičević 1980.

VUKUŠIĆ, Stjepan, Naglasci imenica muškog roda u sjevernopodgorskom govoru, *Senjski zbornik*, VI, 1975.

Str. 515, sl. 138 – Planinski zaselak – stanovi Bilenski dolac, južno od Mirova u sjevernom Velebitu, Snimak iz 1968.

Str. 516, sl. 140 – Planinski zaselak Grabarje iznad Jablanca. Snimak 1967.

VUKUŠIĆ, Stjepan, "Jablanac" Šime Balena u obzoru humanističkih tekstova o Podgorju, *Senjski zbornik*, VIII, 1980.

Str. 429, sl. 135 – Slikovit planinski predio Mirovo pod Zečjakom. Sezonski stanovi Vukušića, Dundovića, Balena, Bilena Snimio S. Božičević 1980.

Str. 430, sl. 125[136] – Pogled na Jablanac, u prvom planu planinarski dom "Dr Miroslav Hirtz", oko 1930.

Str. 430, sl. 137 – Planinski predio Mirovo iznad Jablanca. Obnovljeni djedovski stan obitelji Dundovića. Snimio Mr Srećko Božičević 1978.

Str. 431, sl. 138 – Pogled na Mirovo – napušteni planinski pašnjaci i planinski stanovi. Snimio Mr S. Božičević 1978.

Str. 431, sl. 139 – Mirovo – planinski predio Velebita. Snimio Mr Srećko Božičević 1978.

VUKUŠIĆ, Stjepan: Narodi i pjesnici, *Senjski zbornik*, X-XI, 1983-1984.

Str. 232, sl. 36 – Danijel Vukušić i Milan Balen pred ruševinama svojih starih ljetnih stanova, na Strugama 1983.

Str. 232, sl. 37 – Ljetni stan lugara Šime Vukušića u Strugama, s. Velebit, u kojemu je jedno vrijeme 1943. bio štab partizanskog odreda "Alan" 1943.

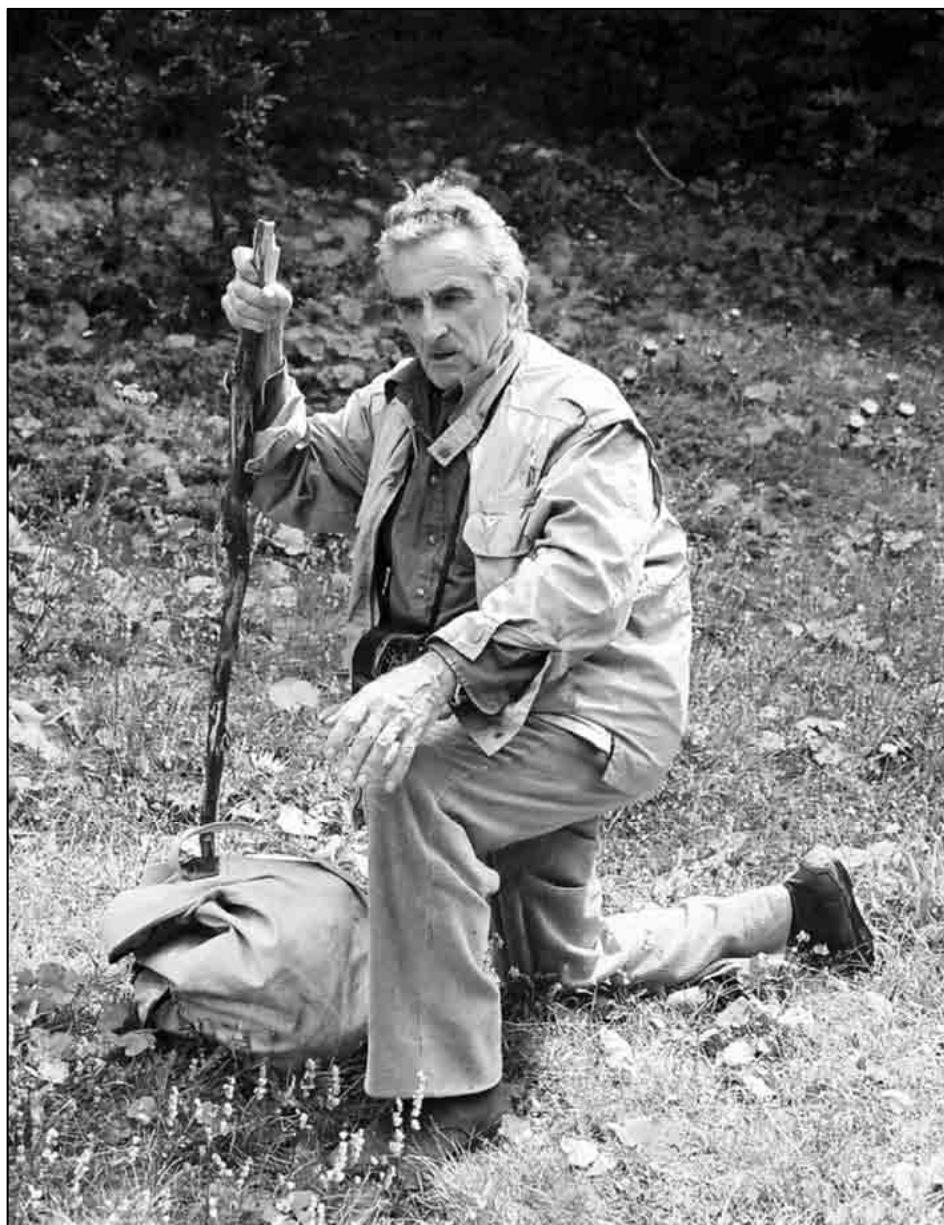
Za kraj, evo nekoliko zbirnih podataka.

Tematiku naseljavanja, običaja (osobito pogrebnih), gospodarstvo i gradnje obradila su 24 autora u 51 radu, i to: Ante Glavičić (10 radova); Mira (Mirjana) Trošelj (4 rada); Milana Černelić, Aleksandra Faber, Helena Knifić Schaps i Stjepan Pavičić (po 3 rada); Pavle Rogić, Ante Rukavina, Vladimir Severinski, Stjepan Szavits-Nossan, Nevena Škrbić i Marin Zaninović (po 2 rada); Višeslav Aralica, Šime Balen, Ivan Bralić, Marija Friščić, Stanislav Gilić, Lucijan Kos, Mirjana Matijević-Sokol, Božidar Modrić, zajednički rad Stjepan Pavičić i Ante Glavičić, Damjan Pešut, Mirko Valentić, Amelio Vekić i Danijel Vukušić (po 1 rad).

U tim je radovima objavljeno 208 fotografija i 33 sheme, karte ili skice vezane na pučku gradnju (ne računajući skice detalja, na pr. arheoloških nalaza ili mirila).

U 19 radova drugih tematika (npr. NOB-a, botanike, školstva, arheologije i sl. autora Ante Glavičića, Zlate Derossi, Milana Pavelića, Stanislava Gilića, grupe autora Horvatić-Ilijanić-Marković-Gospodarić, Vice Ivančevića, Jure Matijevića, Mirka Raguža, Ante Rukavine, Dragomira Babića, Danijela Vukušića i Stjepana Vukušića) objavljeno je daljnjih 36 fotografija predjela, ljudi i objekata pučkog graditeljstva.

U kasnijim brojevima *Senjskog zbornika*, koje kao odgovorni urednik potpisuje dr. sc. Miroslav Glavičić (od broja 30 dalje), nastavlja se objavljivanje radova o pučkoj i marginalnoj gradnji na području okolice Senja i dijela Velebita.

Sl. 12. Odmor u Ciganskom dočiću, na putu od Zavižana do Gornje Klade
(foto: H. Knifić Schaps, kolovoz 2002.)

Literatura

- Helena KNIFIĆ SCHAPS, Kuće Mandekića u Marami – napuštenom naselju u Srednjem Velebitu, *Senjski zbornik*, 30, Senj, 2003, 659-678.
- Helena KNIFIĆ SCHAPS, *Velebit arhitektonski, Pučka gradnja u dijelovima Sjevernog i Srednjeg Velebita*, Zagreb, 2013.
- Darko NEKIC, Bibliografija Senjskog zbornika, sv. I – XXX, *Senjski zbornik*, 31, Senj, 2004, 343-450.
- Ljudevit Lude OSTERMAN, *Sve imaš kad nemaš*, Zagreb, 1996.
- Senjski zbornik*, I, 1965; II, 1966; III, 1967-1969; IV, 1970; V, 1973; VI, 1975; VII, 1976-1979; VIII, 1980; IX, 1981-1982; 10-11, 1983-1984; 17, 1990; 18, 1991; 19, 1992; 20, 1993; 21, 1994; 22, 1995; 23, 1996; 24, 1997; 25, 1999; 27, 2000; 28, 2001; 29, 2002.
- Krešimir STANIŠIĆ, *U pasaju*, Kostrena, 2000.

ANTE GLAVIČIĆ AND THE PUBLIC CONSTRUCTION OF THE SURROUNDINGS OF
SENJ AND VELEBIT IN THE SENJ ALMANAC EDITIONS I – XXIX*... in the blink of an eye, in a flash heritage disappears...*

Summary

Prof. Glavičić with an all encompassing reflection of his primary area of interest - Senj and its surroundings and Velebit – considered the presence of man as its inseparable part. Visiting these areas and the people throughout his entire working life, he wanted to preserve the memory of the way of life and encourage the interest of the profession in the still living settlements, the existing buildings and the way of building.

Almost 30 years of collaboration both in Senj and Velebit as well as on the island of Cres resulted in the systematic study of house building and the life of the people in the area of Podbilo and parts of Northern and Central Velebit, in the period from 2000 to 2002.

A number of settlements, ponds and wells were visited. The memories of the rare remaining populations were noted during the visits about the former way of life and construction and the architecture of the buildings was recorded in the most authentic condition.

Based on these common, and numerous following field trips, a book was put together by the author of this contribution: *Velebit arhitektonski, Pučka gradnja u dijelovima Sjevernog i Srednjeg Velebita (Velebit architectural, house building in parts of Northern and Central Velebit)*, dedicated to professor Ante Glavičić.

Keywords: Ante Glavičić, Velebit, house building, architectural recordings